

VOKIEČIAI IR LENKAI

GINČAS DĖL VOKIEČIŲ REPATRIJACIJOS

Dar šią savaitę Varšuvoje turėjo būti pasi-

Šiandien ir rytoj

Dirvos vedamasis Dialogomanija sulaukė skaitytojų dėmesio ir atsiliepimų. Tuo vedamuoju Dirva tvirtino, kad lietuviškas auklėjimas turi didelių spragų. Vaikai stropiai mokomi lietuvių kalbos. Jie išmoka kalbėti ir skaityti. Jie netgi išmoka lietuviškai rašyti. Bet dažnai trūksta svarbiausiojo tautinio auklėjimo elemento. Nėra valstybinės Lietuvos sąmonės.

Šiai generacijai nerūpi valstybinės Lietuvos problemos: ar ta teritorija yra mūsų tautos suverenitete, ar toje teritorijoje veisiasi svietimi okupantai ir lietuviams paliekama tikta skurdi nuomininkų teisė.

Naujoji karta augo su pakantumu savo tėvų sentimentui, ir mokėsi tėvų įsteigtose mokyklose tiek, kiek reikia pramokti kalbą. Tai nelyginant vaiko atidavimas mokyklon, kur jis, tėvams norint, išmokyti prancūzų ar ispanų kalbas. Čia jis išmoko visai "nepraktiškos" lietuvių kalbos.

Taip parengiama neambicinė savo poreikiams bei sentimentui karta, kuri neturi savo sąmonėje atskambio į esminį gyvos tautos elementą: valstybinį suverenitetą. Jie neturi už ką dėti galvą aukai, ir neturi ką formuluoti kovos siekiu. Yra tauta, yra kalba, yra atitinkamas bruzdėjimas su iš tos tautos atvykstančiais gastrolieriais. Ir tos savotiško sentimentalumo miglos užstojo ir pakeitė sąmonėje visus lietuviško militantizmo elementus, kurie savo laiku tautą atkėlė iš merdėjimo ir sukūrė iš griuvėsių kūrybingą Nepriklausomybę. Išėivijos mokykla paviršutiniškai ir lėkštai paneigė tos suvereniteto indoktrinacijos momentą.

Ir čigonai yra tauta. Ir net sena. Jie turi savo kalbą, tradicijas, net tautos istoriją. Bet jie neturi savo valstybės istorijos. Jie yra amžini klajokliai, bastūnai. Tai nelaiminga tauta be teritorijos. Ar tokiais ir mes norime matyti išėivijos kartas -- šią ir po jos ateinančią?

Tikras tautiškumas atremtas teritorija, bazuojant tos teritorijos nepriklausomybę. Tai yra problemos esencija. Lietuviški čigonai būtų labai nepatvari bazė išlaikyti išėivijos tautinę gyvybę.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

rašyta Vakarų Vokietijos - Lenkijos sutartis, daugiau ar mažiau legalizuojanti Lenkijos vakarų sieną, žinomą Oderio-Neisės linijos vardu. Toji sutartis yra sudaryta pagal Bonnos - Maskvos sutarties kulpą. Savaimė aišku, kad ji yra sudaryta su Maskvos palaiminimu ir net spaudimu ją pasirašyti prieš lapkričio 22 dieną, kurią įvyks rinkimai Bavarijoje.

Kaip ir per rinkimus Hessene, apie kuriuos kalbėjome pereitame numeryje, ir Bavarijoje sprendžiamas liberalų - laisvųjų demokratų - partijos, o kartu ir dabartinės Bonnos vyriausybės koalicijos likimas. Jei toji partija čia neišlaikytų savo pozicijų, ji galėtų suskilti į krikščionių demokratų bei socialdemokratų šalininkus ir tuo atveju Brandto vyriausybė Bonnos seime galėtų netekti turimos šešių balsų daugumos. Už tat ir čia, kaip Hessene, galimas tam tikros dalies socialdemokratų rinkimų pasisakymas už tą partiją.

Kartu ir Maskva daro viską, kad išlaikytų dabartinę vyriausybę, kurios OSTPOLITIK jai patinka, nes siekia legalizuoti po antrojo pasaulinio karo nusistovėjusią būklę. Tolimesnis Maskvos tikslas yra Europos Saugumo Konferencija, kuri tą pačią padėtį legalizuotų platesniu mastu ir sumažintų JAV įtaką Europoje. Tokiu būdu sovietai faktinai vykdo diplomatinę ofensyvą, bet ne defenzivą, kaip plačiai manoma, siekiančią tik stabilizuoti savo vakarines sienas ateityje galimo konflikto su Kinija atvejui.

Ir jei taip, kyla klausimas kam gi vokiečiams tai ofensyvai padėti? Atsakymas į tai yra paprastas ir šioje vietoje daug sykių nurodytas. Vokiečiai praktiškai neturi kito pasirinkimo, nes ir amerikiečiai siekia, prezidento Nixono žodžiais, ne konfrontacijos, bet derybų. Sutikdami su nusistovėjusia padėtimi vokiečiai gali tikėtis geresnių ūkiškų santykių ir kartu politinės įtampos atlydžio, kuris savo keliu vestų prie sovietinio režimo ir satelitų priešpaudos liberalizacijos, nors dėl to niekas 100% negali būti tikras.

Sudarius 'atsisakymo nuo prievartos pavartojimo' sutartį su Maskva, panašią sutartį su Lenkija sudaryti nebuvo sunku. Juk ne Lenkija, bet Maskva atplėšė iš Vokietijos teritoriją su 7.600.000 gyventojų ir ją atidavė Lenkijai neva mainais už jos Rytų teritori-

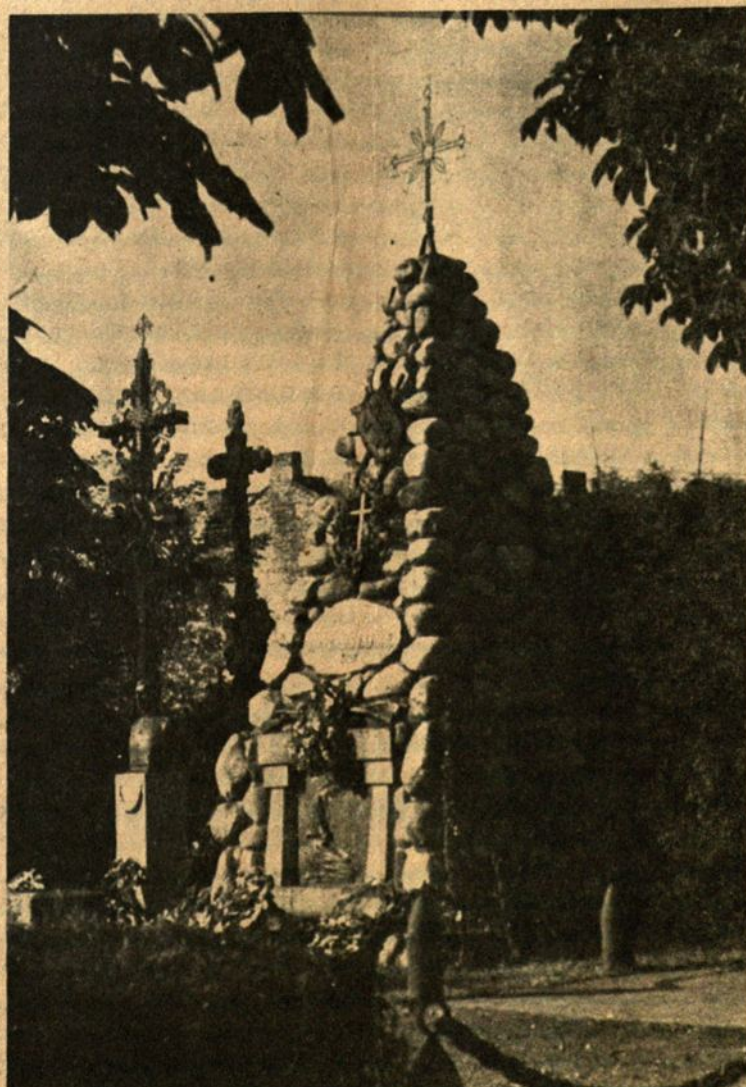
jas, prijungtas prie Sovietų Sąjungos.

Kiek iš tų 7.600.000 vokiečių dar liko Lenkijoje pasakyti sunku. V. Vokietijos Raudonasis Kryžius skaičiavo, kad tokių gali būti apie 270.000, Lenkijos vyriausybė aiškina, kad visoje jos teritorijoje gyvena tik apie 23.000 vokiečių kilmės asmenų, iš kurių vos 3.000 turi teisę į Vokietijos pilietybę. Kaip tik šis klausimas su darė daugiausia sunkumų derybose.

Tiesa, buvo ir kitokių teisinio pobūdžio problemų. Juk Bonnos vyriausybė neturi teisės kalbėti už visą Vokietiją, bet to pagal visą ellę veikiančių sutarčių Vokietijos sienų klausimas buvo atidėtas iki taikos konferencijos. Todėl Bonna aiškinosi negalinti visai formaliai sutikti su Oderio-Neisės linija kaip galutina siena. Tas teisinis keblumas buvo apeitas sutariant, kad toji siena buvo Potsdamo konferencijoje "festgelegt" -- nustatyta, neišleidžiant į teisinių sąvokų painiavas. Tačiau mainais už tai vokiečiai išsuderėjo Lenkijoje likusių vokiečių kilmės asmenų repatriacijos teisę.

Bonnos užsienių reikalų ministeris liberalas Scheel įtikino Maskvą ir Varšuvą, kad be tos repatriacijos teisės Bonnos seimas ko gero tos sutarties neratifikuočiau, bet jei toji sutartis būtų kaip nors susieta su repatriacija, Bonnos seimui ją nebus patogu atmesti humanitariniais sumetimais. Tie argumentai paveikė.

ŽUVUSIEMS DĖL LIETUVOS LAISVĖS

Karo Muziejaus sodelyje Kaune Nepriklausomybės laikais stovėjęs žuvusiems kariams paminklas, prie kurio vykdavo iškilmės.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA REIKALAUJA BESĄLYGINIO SOVIETŲ PASITRAUKIMO IŠ LIETUVOS TERITORIJOS

ALT SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJE

Dalyvaujant lietuvių organizacijų atstovams nuo Atlanto iki Pacifiko, pereitą šeštadienį, lapkričio mėn. 14 d. Chicagoje įvykęs 30-tas metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas praėjo darbingoje nuotakoje bei vieningoje dvasioje.

Suvažiavimui toną davė ALT pirm. inž. E. Bartkus, pareikšdamas, kad Amerikos Lietuvių Taryba reikalauja besąlyginio komunistų pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos ir visiškos Lietuvos nepriklausomybės.

Suvažiavimui pasimainydami pirmininkavo pirm. E. Bartkus, P. Dargis ir dr. K. Šidlauskas. Sekretoriavo St. Rauckinas ir E. Vilimaitė.

Suvažiavimą sveikino Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis, vyskupas Vincetas Brizgys, VLIKo atstovas prof. B. Vitkus, Chicagos Lietuvių Tarybos pirm. kun. A. Stašys ir JAV LB Chicagos Apygardos pirm. J. Jasaitis. Raštu sveikino Lietuvos atstovas JAV-ėms J. Kajeckas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, PLB pirmin. St. Barzdukas, Lietuvių Fondo pirm. dr. K. Ambrozaitis, JAV LB Centro Valdybos pirm. V. Volertas, JAV LB Ta-

rybos pirm. V. Kamanatas ir Lietuvių kultūrinio muziejaus steigėjas ir direktorius St. Balzekas, Jr.

Valdybos pranešimai: Pranešimus padarė pirm. E. Bartkus ir valdybos nariai dr. K. Šidlauskas, T. Blinstrubas, dr. Vl. Šimaitis, L. Jarras, J. Jasaitis ir dr. J. Valaitis.

LIETUVOS LAISVINIMO AKCIJA

Lietuvos laisvinimas nepasistūmėjo pirmyn. Ateitis pareikalaus dar daugiau darbo, budrumo ir aukų palaikyti Lietuvos bylą viešumoje.

ALT valdyba paruošė memorandumą ir dėjo pastangas įsteigti JAV federalinės valdžios įstaigą Baltijos tautų bylai propaguoti, kurią siūloma pavadinti Baltijos Valstybių Laisvės Administracija. Šios įstaigos pagrindinis uždavinys būtų kelti viešumon Sovietų Sąjungos nusikalstamus veiksmus Baltijos valstybėse ir finansiniai remti egzilių bei kitas organizacijas. Buvo kreiptasi į kongr. Derwinski ir kitus, prašant talkos. Bendras Pabaltiečių Komitetas š.m. liepos mėn. lankėsi pas JAV Valstybės pasekretorių Europos reikalams ir prašė, kad Valstybės Departamentas imtųsi iniciatyvos šiame reikale. Buvo atsakyta, kad jiems yra nepatogu tai daryti ir bendrai atrodo, kad dabar tą atsiekti yra labai sunku. Buvo pasiūlyta sekančiai valdybai tęsti šį darbą.

Buvo tartasi su Valstybės Departamentu dėl algų Lietuvos diplomatus. Specifiniu klausimu yra Lietuvos atstovo Vatikane St. Lozoraičio, Jr. padėtis. JAV neišmoka jam algos iš Lietuvos izdo nes JAV pripažįsta tik Lietuvos Respublikos skirtus diplomatus ir kitiems algų mokėti negali, nes ateityje nepriklausomos Lietuvos vyriausybė gali pareikalauti pilnos atskaitomybės. Lietuvos atstovas min. J. Kajeckas, Lietuvos konsulai, VLIK ir ALT pareiškė Valstybės Departamentui, kad jie pasiima pilną atsakomybę dėl tokio išmokėjimo ir prašė palaikyti visus Lietuvos diplomatus, net ir tuos, kurių dar nebuvo nepriklausomybės metu. Reikalas nėra galutinai užbaigtas ir bus dedamos tolimesnės pastangos.

Taip pat buvo įteiktas memorandumas Valstybės Departamentui dėl Sovietų Sąjungos -- Vakarų Vokietijos nepuolimo pakto ir keliamas rūpestis, kad JAV nepasileistų panašiai ir to išdavoje pripažintų dabartines sienas. Valstybės Departamentas atsakė, kad JAV negali kištis į šį reikalą, nes minėta sutartis yra tik tarp dviejų valstybių, kurienelėčia JAV. Jeigu SSSR ir Vokietija sutiktų, būtų galima eiti į tarptautinį tribunolą.

Buvo dėtos pastangos dėl P. ir A. Brazinskių. Pasiųstos telegramos ir reaguota kitais būdais. ALT pirm. E. Bartkus drauge su Lietuvos atstovu JAV-ėms J. Kajecku ir VLIKo pirminku lankėsi Turkijos ambasadoje Washingtone. Aukų tam reikalui jau sutelkta virš \$4,500. Susitarta su VLIKu, kad VLIKas tvarkys visus reikalus Europoje.

SANTYKIAI SU KITAIS VEIKSNIAIS

Santykiai su VLIKu yra labai geri. Jaučiamas labai artimas bendradarbiavimas ir veiklos suderinimas. ALT finansiniai remia ir ateityje remis VLIKą pagal išgales.

JAV Lietuvių Bendruomenė, iš kitos pusės kliudo Lietuvos laisvinimo darbui, kėsina į Vasario 16 d. minėjimuose surinktas aukas ir net sutrukdė numatytą audienciją pas JAV prezidentą.

Buvo numatyta delegacija iš ALT, Vliko, Balfo, JAV LB Tarybos pirminkų ir kitų asmenų, bet LB atstovai prašė atskiros audiencijos. To pasekmėje niekas neišėjo, nes JAV prezidentas nesiteikė priimti atskirų grupių, bet tik vieną lietuvių delegaciją.

Š.m. sausio mėn. įvyko VLIKo, ALT, PLB JAV LB atstovų pasitarimas bandant išlyginti nesklaidumus. Iš to niekas neišėjo, buvo priimtas mažai ką sakantis komunikatas.

Š. m. rugsėjo mėn. buvo vėl tartasi, ypatingai dėl sekančios veiksnių konferencijos ir buvo pavesta VLIKui įsusiūskauti. Iki šiol dar neturima jokių žinių.

Rodydami nepasitenkinimą tokia JAV LB laikysena, visa eilė ALT veikėjų nesutiko kandi-

(Nukelta į 2 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

datuoti į dabartinę JAV LB Tarybą.

Valdyba visvien žiūri į šį reikalą optimistiškai ir mano, kad reikalai susitvarkys.

ALT BIURAS

Vykdomas platus susirašinėjimas su amerikiečiais ir lietuvių organizacijomis. Raštinę tvarko J. Talalas. Valdyba planuoja nupirkti namą ir įsteigti geresnę raštinę. Toks namas jau yra surastas, bet pirkimas atidėtas. Taip pat dedamos pastangos tinkamai sutvarkyti ALT archyvą ir perkelti į geresnes patalpas. Pereitoje kadencijoje valdyba turėjo 7 posėdžius ir 10 komisijų pasitarimų.

ALT LEIDINIAI

* Išleista paskutinio Amerikos Lietuvių Kongreso knygelė.

* Atspausdinta 2,000 egzempliorių genocido parodos katalogų, kurių didelė dalis paskleista amerikiečių tarpe. Katalogai jau išsibaigę, ruošinama antra laida.

* L. Šimučio knyga apie Amerikos Lietuvių Tarybą jau atiduota spaudai.

* Vasario 16 d. ir birželio minėjimų proga JAV Kongrese pasakyta daug kalbų, kurios tilpo Congressional Record. Sumanymas išleisti knygelę su šia medžiaga atpuolė dėl lėšų stokos.

GENOCIDO PARODA

Paroda, kuri yra kaltinamas aktas Sovietų Sąjungai pavyko gerai, dabar išstatyta antrą kartą. Parodos paruošimas atsiėjo virš \$10,000. ir apie 10 metų darbo. Parodą reikia išstatyti visuose pagrindiniuose JAV ir Kanados miestuose. Siūloma sudaryti nuolatinį administracinį komitetą, kuriam vadovautų dr. L. Kriaučeliūnas.

VALDYBOS VIDAUS SANTVARKA

Šalia valdybos dirbo 10 įvairių komisijų. Jas sudarė Valdybos bei Tarybos nariai ir kiti veikėjai. Tokiu būdu buvo įtraukta eilė pajėgių žmonių į ALT valdybos darbą. Iš komisijų pažymėtos: genocido parodos, namų pirkimo ir L. Šimučio leidinio apie ALT, kuris pareikalaus nemažai lėšų. Valdyba siūlė atėityje dar toliau plėsti komisijų darbą ir steigti naujas, būtent informacijos apie pavergtą Lietuvą, ryšių palaikymo su JAV Kongreso nariais, finansų ir informacijos.

IŽDO REIKALAI

Nuo 1969 birželio mėn. 1 d. iki 1970 m. gegužės 31 d. (apyskaitiniai metai) aukų gauta virš \$31,000. Pagal prisiųstų aukų dydį eina: Chicago Lietuvių Taryba, Detroito LOK, Los Angeles, Rochester, Brockton, New York ir Cleveland, Rockford, Ill., Waterbury, Miami, St. Pe-

tersburg, Lake County, Ind. ir kiti ALT skyriai.

Stambesnės išlaidos: (apytikriais skaičiais): ALT Biuras -- atlyginimai, mokesčiai, nuoma, telefonas, paštas -- \$11,200. Parama VLIK -- \$10,000, Genocido paroda ir Vasario 16 d. akcija \$ 4,100, Valdybos narių ir iždo globėjų kelionės išlaidos -- \$3,200, L. Šimučio leidinys ir kitos knygos -- \$2,700. Finansinis stovis 1970 m. birželio mėn. 1 d. \$29,000.

KITOS VALDYBOS INFORMACIJOS

1971 kovo mėn. įvykta bendras Lietuvių - Latvių ir Estų kongresas, kuriam šį kartą vadovaus latviai. Pagrindiniai kongreso tikslai yra pagerinti informacijų tiekimą ir suaktyvinti pabaltiečių veiklą bei pasiųsti amerikiečių spaudoje. Pereitos kadencijos metu buvo sušauktos 3 spaudos konferencijos. Siūlymai sekančiai valdybai: sustiprinti informacijų centrą, siekti geresnio centrinių organizacijų susiklausymo ir sušaukti veiksmų konferenciją.

Iždo globėjų pranešimas: Pranešimą padarė V. Abraitis, kuris konstatavo, kad knygos yra tvarkoje.

DISKUSIJOS DĖL PRANEŠIMŲ

Vyskupas V. Brizgys džiaugėsi ALT veikla, ragino megzti dar platesnius ryšius ir toliau eiti šiuo Lietuvos laisvinimo keliu. Vyskupas reikė nepasitenkinimą Lietuvių Bendruomenės laiky sena lėšų atžvilgiu ir konstatavo, kad LB turėtų persitvarkyti kitais pagrindais. Vyskupas priminė dar vieną LB kišimąsi į kitų reikalus: rugsėjo 8 d. buvo numatyta ir paskelbta pavergtos Lietuvos Bažnyčios šaltos diena, bet ir čia atsirado Lietuvių Bendruomenė ir pasiskelbė savo. Diskutuodamas Sovietų Sąjungos-Vokietijos nepuolimo pakta, vysk. Brizgys patarė laukti palankesnio laiko prieš einant į tarptautinį teismą.

Dėl Lietuvos atstovo Vatikane, JAV Valstybės Departamentas aiškina, kad JAV sutinka su Vatikano priimtu atstovu, bet algos mokėti negali.

A. Devenienė, J. Jasaitis, A. Pautienis, Pr. Razgaitis ir dr. J. Valaitis kėlė ALT skyrių ir geresnės veiklos koordinacijos klausimą. Bendrai paėmus, skyriai yra dalinai užmiršti, negauna pakankamai direktyvų ir veikia atskirai. Reikia palaikyti tampresnius ryšius ir užduoti skyriams konkrečius uždavinius. ALT Clevelando skyriaus nariai pranešė, kad skyrius reaguoja į visus svarbesnius klausimus, nesiribodamas Ohio valstybe ir veikia panašiai kaip į visus svarbesnius klausimus, nesiribodamas Ohio valstybe ir veikia panašiai kaip ir Centro Valdyba. Pageidaujama

greitų nurodymų skubiais reikalais, kad neišeiti iš kompetencijos ribų. Clevelando skyrius taip pat pranešė, kad buvo vystoma veikla ryšiu mi su Pavergtų Tautų Komiteto įsteigimu JAV Kongrese ir net įnešti keli rezoliucijų projektai, bet Centro Valdybos nuomone tai yra bergždžias darbas, nes būktai nėra entuziazmo iš JAV Kongreso pusės.

Buvęs ALT pirm. A. Rudis ragino skubiai veikti dėl SSSR-Vokietijos nepuolimo pakto ir įeiti į tinkamą kontaktą su įvairiais diplomatais.

A. Pužauskas konstatavo, kad dėl blogų santykių su LB yra kalta tik viena grupė. Jis taip pat siūlė papildyti ALT statutą, taip kaip buvo numatyta Detroito suvažiavime.

Pietų metu, kuriuos taikliai pravedė ALT vicepirm. T. Blinstrubas, kalbas pasakė buvęs ALT pirmininkas L. Šimutis ir A. Rudis, Naujienų redaktorius M. Gudelis, Draugo redaktorius kun. J. Prunskis, Šaulių ir Teisininkų atstovas A. Budreckas, Sandaros redakcijos ir Vaidylos vardu sveikino P. Šulas. Jautriu žodžiu įsuvažiavimo dalyvius prabilo mūsų veteranas visuomenininkas dr. Step. Biežis. Taip pat buvo laikinai atsisveikinta su dabartiniu ALT pirm. E. Bartkum, kuris trumpam pasitraukė iš ALT Valdybos. Programą baigė pirm. E. Bartkus, pagerbdamas a.a. dr. P. Grigaitį ir kitus ALT veteranus.

TOLIMESNĖS DISKUSIJOS

Ilgokai buvo diskutuotas namų pirkimo klausimas ir nuspręsta galutinį sprendimą palikti sekančiai valdybai.

Trumpas skyrių veiklos apžvalgas patiekė Chicago Lietuvių Tarybos pirm. kun. A. Stašys, Detroito LOK atstovė E. Paurazienė ir Los Angeles ALT skyriaus atstovė A. Devenienė.

Buvo nusiskundimų, kad ALT skyriai neturi jokios reprezentacijos centriniuose ALT organuose. Buvo pažadėta, kad sekanti valdyba atkreips į tai tinkamą dėmesį.

Kilo klausimai dėl naujų ALT narių. Buvo prieita išvados, kad centrinės Amerikos lietuvių organizacijos turinčios savo skyrius, gali būti priimtos į Amerikos Lietuvių Tarybą.

Diskusijose aktyviai reikėsi dr. K. Bobelis,

T. Blinstrubas, dr. Stp. Biežis, J. Jasaitis, J. Jurkūnas, Pr. Razgaitis, L. Šimutis, dr. J. Valaitis ir kiti.

NAUJA VALDYBA

Naujon valdybon organizacijos paskyrė sekančius atstovus:

Amer. Liet. Katalikų Federacija -- dr. K. Bobelį ir K. Kleivą, Amer. Liet. Tautinė Sąjunga -- T. Blinstrubą ir V. Mažeiką, Amer. Liet. Tautinė Sandara -- M. Vaidylą (atstovus dr. K. Šidlauskas) ir J. Žurį, Amer. Liet. Socialdemokratų Sąjunga -- dr. J. Valaitį ir J. Skorubską, ALRKS -- dr. Vl. Šimaitį ir SLA -- P. Dargį. Santaros-Šviesos Federacija savo atstovą paskirs vėliau.

Nauju pirmininku buvo išrinktas dr. Kazys Bobelis, kuris pasakė trumpą kalbą.

REZOLIUCIJOS

Rezoliucijų Komisija: dr. K. Bobelis, dr. A. Budreckis, M. Gudelis, V. Mažeika ir A. Pautienis pristatė rezoliucijų projektą, kuriame buvo konstatuoti Sovietų Sąjungos nusikaltimai prieš Lietuvą, raginimas pastatyti Lietuvos laisvinimą aukščiausiu tikslu, sujungti visas Amerikos lietuvių jėgas ALT, reikiamas pasitikėjimas Amerikos Lietuvių Taryba, smerkiamas bendradarbiavimas su komunistų agentais, raginimas siekti glaudesnio bendradarbiavimo tarp visų lietuvių organizacijų, pareikštos padėkos genocido parodos rengėjams, ALT skyriams ir bendradarbiaujančioms organizacijoms ir kt. Rezoliucijos, buvo priimtos su keliomis pataisomis ir bus paskelbtos vėliau. Suvažiavimas taip nutarė pasveikinti mūsų didelį veikėją, Lietuvos gen. konsulą Petrą Daužvardį jo 75 m. amžiaus sukakties proga.

UŽDARYMAS

Uždaromąjį žodį tarė ALT garbės pirmininkas Leonardas Šimutis, kuris pastebėjo, kad Amerikos Lietuvių Taryba yra didžioji Amerikos lietuvių koalicija, kuri vieningai siekia Lietuvos išlaisvinimo. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Suvažiavimas praėjo labai aukštame lygyje, be partinių kivirčių ir be nereikšmingų ginčų, kuriuos dažnai užtikiname įvairiuose suvažiavimuose. Klausimai buvo svarstomi iš esmės ir diskutuojami darbo metodu. Nebuvo varžytinių

PRANAŠYSTĖS APIE

'INICIATYVOS ŽIDINIUS'

Nepriklausomos Lietuvos redaktorius R.E. Maziliauskas "Akiračiuose" stengiasi atspėti, kaip atrodys lietuviškos išeivijos idėjinis tūris netolimoje ateityje. Bandydamas taikyti savo vizijomis pesimistinės realybės šviesas, jis surengia melancholiškus vaidinius. Maziliausko nuomone realybė nepalanki bet kurioms optimizmu atsiduodančioms nuotakoms. Realybė, kaip srovė, neša išeiviją, anot Maziliausko, į nesudėtingai interpretuojamą būitį. Kad ir atsto vaudamas laikraštį, kurio varde simboliškai skamba "Nepriklausomybės" sąvoka, redaktorius jau dabar apvelka Nepriklausomybės sampratą įkapių rūbais. Jo nuomone, ateitis atmes Lietuvos Nepriklausomybės sąvoką, ir bebrės-dama, ir besendama, ir bekisdama, domėsis tik-tai etniniai-tautinio išsilaikymo problemomis svetur. Išeivija, anot Maziliausko, nesirūpins kokiame valstybinio tvarkymosi formose bus tauta savo teritorijoje. Todėl svetimųjų aneksija, internacionalizmo skverbimasis į lietuvių kultūrą, tiktai paviršutiniškai pakanta mūsų savitumui, viskas tai, pagal Maziliauską, nesudarys ateities kartoms išeivijoje didesnį galvosūkio. Ika-pių rūbams užteks ir to, kad juose bus lietuviškas audinių raštas!

Tose pranašystėse apie išeivijos ateitį, Maziliauskas pramato išeivijos liekanų primityviai suprastą tautinės kultūros kompleksą. Išeivija pavirsta glušelių būriais, neorganizuotais savo tarpe, be tautinės savigarbos, be natūralaus tautinio išdidumo, be selekcijos savo renginiams, be rafinuotumo savo vertinimuose. Išeivija, pasak Maziliausko, pavirs minia, kuri vergiškai tenkinasi trupinėliais nuo sutarybintos pseudo-lietuviškos kultūros virtuvės.

dėl valdžios, tą pakeitė vienybės dvasia. Buvo jaučiama, kad Amerikos Lietuvių Taryba auga, stiprėja ir atlieka naujus uždavinius. Traukiasi seni veteranai, jų vieton ateina kiti veikėjai, bet nesikeičia pagrindinė idėja, kad Lietuva yra viskas ir jos laisvė yra mūsų aukščiausias tikslas.

A. Pautienis

Išeivija, pagal Nepriklausomos Lietuvos redaktoriaus sampratą, visų pirma praras ir atmes sėminę savo etniniam išsilaikymui premisą: Lietuvos Nepriklausomybės sąvoką. Vos tikslai ta sąvoka bus prarasta, dings jungiantis išeivijos dalis ir sparus, pradės tautos suvereniteto savo teritorijoje siekis. Išeivija išeis iš politinės išeivijos stovio, ir taps asmeniškų poreikių mase, silpnai surišta savo tarpe bendrine idėja. Tai bus lėkšti, arivistinė masė, kuri žais savo pomėgiais, kurių tarpe bus knyga ar estrados vaidintojas iš buvusios tėvynės.

Ne valstybės, bet tėvynės sąvoka jau ir dabar reklamuoja V. Trumpą. Maziliauskas skuba įsitverti į Trumpos andaroko skvermus. Išeivijos evoliucija abu jie pramato vienijančios išeiviją idėjos praradime. Bėra savo kalba, savo sentimentas prarastoms idėjomis. Laidotuvinė, šermentų davasia, kur vaisės geros, išgėrimai stiprūs, o tas, kurio vardan sueina -- jau nebegyvas, jau nebe su mumis!

Taip radikaliai-pesimistinis išeivijos elementas vaizduoja ateities "realybę". Istorijos patyrimas mums rodo, kad ne kartą ir ne antrą, Lietuvos Nepriklausomybės sąvoka gėso lietuvių masių arba tų masių atstovų nuotakose. 1917 metų lietuvių seimas Petrapilyje yra geras pavyzdys, kur "realybė" užstojo tautos instinkto gyventi tikrą realybę. Tada ta tikroji realybė daugeliui atrodė svajonė, utopija.

Ir dabar pesimistinės Nepriklausomos Lietuvos redaktoriaus pranašystės, kiek jos liečia lietuvių politinės išeivijos aspiracijas yra tie niekingi manevrai, kurių pagalba netgi Lietuvos prisikėlimo išvakarėse Petrapilio seime norėta diskutuoti Lietuvos autonomijos "prigulmybę" nuo Rusijos, tik, gink Dieve, nesvarstyti Lietuvos Nepriklausomybės "utopijos". (n)

GLUE MACHINE
SET-UP MAN
For folding cartons. Experienced on straight line and right angle gluers.

And
OFFSET PRESSMAN
Experienced in running quality printing on 25x38 and 36x49 2 color presses. Steady work. Overtime for qualified men.

ACME CARTON CORP.
6470 Miller Rd.
Dearborn, Mich.
313 — 581-4820

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ESAME VIENINGI

Prano ir Algirdo Brazinskų pabėgimas iš Sovietų Rusijos į laisvę dar tebelinksnuojamas pasaulio spaudoje. Nežiūrint, kad Turkijos vyriausybė atsisakė juos išduoti, bet sovietai vis tiek dar nenurimsta, bet kokia kaina deda pastangas tą nutarimą sugriauti, jų pabėgimą vadindami kriminaliniu nusikaltimu stengiasi sufabrikuoti nusikaltimo bylą.

Vyresnioji mūsų karta puikiai pažįstame sovietų šlykščias bylą fabrikacijas dar nuo 1940 metų Lietuvos okupacijos, kada jie, norėdami prieš pasaulį nusiplauti žmogžudiškas kruvinas, Lietuvos valstybės laisvę ir nepriklausomybę užsmaugusias rankas, sufabrikavo nebūtus kaltinimus apie raudonarmiečių igulos karių žudymus. Vėliau tuoj pat sukūrė nebūtus žiaurios kaltinimus Vidaus Reikalų ministeriui gen. Skučui ir Saugumo Departamento direktoriui Povilaičiui, kurie to pasėkoje buvo nukankinti kaip pirmosios lietuvių tautos aukos. Jų neteisingų apkaltinimų eigą išsamiai ir aiškiai aprašo Jurgis Gliuda savo "Agonijoje".

Taigi, mūsų visai nestebina ir dabartinės sovietų pastangos kelti bylą politiniams pabėgėliams Brazinskams apkaltinant juos įvairiais pramanytais šmeižtais. Tačiau jų padėtis šią dieną yra geresnė nei buvo anų mūsų pirmųjų aukų, kurių tada negalėjo pasiekti jokia teisė, joks humanizmo įstatymas, nes mūsų tėvynėje tada pradėjo viešpatuoti okupanto ranka ir skinti vieną po kitos gyvybes.

Brazinskai šiuo metu randasi demokratinėje Turkijos valstybėje ir yra jos įstatymais apsaugoti. Taip pat jų apgynimu rūpinasi ir viso laisvojo pasaulio lietuviai, kurių iniciatyvą koordinuoja VLIKas, apie ką "Laisvės Žiburio" radijas, vadovaujamas Vliuko nario Romo ir Daivos Kezių, š. mėn. 7 dieną pranešė, kad per praėjusią savaitę Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas turėjo kelis posėdžius ir su įvairiais asmenimis Ankaroje palaikė ryšį telefoniniais pokalbiais ir telegramomis. Galime painformuoti, kad Brazinskų bylą ginti advokatai yra jau pasamdyti ir nuo vakar pradėjo savo darbą. Vakar advokatams buvo išsiųsta atitinkama medžiaga anglų k. apie Lietuvą, išryškinanti tik-

ruosius Brazinskų žygio į laisvę motyvus. Sovietai, kaip praneša mūsų advokatai iš Turkijos, šiai bylai laimėti yra sutelkę nepaprastą pajėgumą ir didelį dėmesį. Jie yra pristatę naujus "dokumentus", įrodančius Brazinskus esant kriminalistais, o nepolitiniais pabėgėliais. Mes visi puikiai žinome, kad taip nėra. Mes puikiai žinome, kad Brazinskai bėgo iš Sovietijos, kad išvengtų dvasinio ir fizinio teroro. Tai paties Brazinskų žodžiai. Mūsų, laisvųjų lietuvių pareiga yra nepasiduoti Kremliaus spaudimui. Mes visi privalome besąlyginiai įsijungti į Brazinskų gelbėjimo darbą. Težino Kremlius, težino ir pavergtasis lietuvis, kad mes, laisvieji lietuviai, kai iškyla rimtas reikalas, esame vieningi, esame neatlaidūs savo priešui, ir esame kupini meilės į vargą patekusiam lietuviui. Kiekvienas lietuvis mums brangus. Jam gelbėti jokia auka neperdidelė. Byla, kaip mus informuoja, bus vieša. Tad šalia Brazinskų gelbėjimo akcijos ši byla bus ir nepaprasta proga iškelti pasaulyje Lietuvos laisvės klausimą, Kremliaus imperializmą ir jo vykdomą terorą. Šiuos uždavinius galėsime tinkamai atlikti, tik vieningu darbu ir su tektomis jėgomis. Nepagailėkime aukų. Brazinskų gelbėjimui aukas telkia Tautos Fondas. Su kaupkime bent 100,000 dol. Tai bus, žinoma, tik dalėlė to, ką Kremlius skiria šios bylos laimėjimui. Tačiau, jei šalia aukų mes suteiksime Vlikui ir tvirtą paramą vedant šią bylą, tai Kremlius turės pasiduoti, ypačiai kai paaiškės, kad tiesa yra mūsų pusėje ir kai Kremliaus melas bus atskleistas visam pasauliui.

Mūsų advokatai išvyko į Trebsoną, kur vyksta jau antroji sesija Brazinskų nusikaltimo po-būdžiui nustatyti. Advokatų nuomone, tokių sesijų gali būti iki 20 ir byla gali tęstis vienus ar dvejus metus. Panašus atvejis buvo Turkijoje 1948 metais su Bulgarijos lėktuvu, kai pilotas buvo nušautas. Tuomet Istambulo teismas nusprendė, kad nusikaltimas buvo politinis ir lėktuvo pagrobėjai buvo išteisinti ir paleisti.

Džiugu kad atskirose lietuvių kolonijose jau organizuojasi komitetai telkti šiam svarbiam reikalui lėšas.

VATIKANO POGRINDŽIAI

Gal tiki, kad Gromyko Vilniaus katedrą vėl pavers bažnyčia?

Popiežius priėmė sovietų užsienių reikalų ministrą Gromyko ir į Vatikaną atsikraustė Jugoslavijos atstovas prie Švento Sosto.

Milane sprogsta bomba ir yra išmėtomi lakštai su užrašu: "Gromyko, nešdinkis!".

New Yorke, Monsenioras Bela Varga parašė viešą laišką, kurį užvardino: "Ar Vengrija jau pamiršta?". Laiško pradžioje, jis primena, kad Vengrijos sukilimo metu pats Popiežius, anuomet kardinolas Montelli, nešė protesto ženklą su kryžiu Milano gatvėmis.

Lygus Vatikano požemių marmuras, tebelaukiąs kol Šventas Sostas teiksis jame įrašyti vardus lietuvių žuvusių už Dievą ir Tėvynę, yra ryškus pavyzdys dilemos, kurią Roma ištūmė lietuvių katalikus ir lietuvių kunigus. Kiekvienas lietuvis žino, kad žodis "kankinys" mums nėra koks abstraktus terminas, nes jis nurodo artimą gimines ar draugus, dingusį tėvą, išvežtą motiną, žuvusius seserį ar brolių. Iš kitos pusės kiekvienas lietuvis jaučia pagrįstą susirūpinimą gyvais, Lietuvoje esančiais katalikais. Monsenioras Varga klausimą išsprendė primindamas, kad Vengrijako-vojo ne vien už savo laisvę, o už žmonijos laisvę, kuri yra viena ir nedaloma, ir kad labai rimti pavojai kurie slepia šią dieną pasaulį, būtų kur kas mažesni, jei 1956 metais pasaulis vieton tylėjęs būtų Vengrijai padėjęs. Kaip ši klausimą išspręs Vyskupas Brizgys?

In spiritualibus
(dvasios reikalais)
In temporalibus
(žemiškais reikalais)

Pats Vatikanas savo esencija yra savotiškas prieštaravimas sau pačiam. Dvasinio vadovo, sąžinės arbitro, ramintojo ir nuodėmių išrišimo duodančio autoriteto vaidmuo, štai jau du tiksliai metų kaip pinasi su politine Švento Sosto struktūra.

Ši politinė veikla amžių bėgyje buvo labai įvairi, bet ji visada išlaikė vieną, niekad nepakitusią kryptį. Kaip ir kiekvieno valstybės Vatikano valdžia privalo rūpintis savais interesais (ar ne de Gaulle pasakė, kad kiekviena gera valdžia turi būti išimtinai egoistinė?). Iš kitos pusės, Popiežius, kaip dvasios Tėvas, privalo rūpintis žmonija, o ne vien Bažnyčia.

Nuo ankstyvųjų viduramžių iki XIX šimt. galo Bažnyčia atliko ir kitas funkcijas, būtent tarp tautinio vieneto, susitikimo punkto pareigas. Atsiradus Tautų Sąjungai Ženevoje, vėliau Jungtinėms Tautoms New Yorke, Bažnyčios politinė įtaka labai nukentėjo,

nes JT automatiškai tapo tarptautinis arbitras. Kadaise šis vaidmuo priklausė Bažnyčiai ir yra logiška, kad ji tokiu vaidmenį nori bent dalinai atgauti.

Delenda Carthago
(reikia sunaikinti Cartagą)

Politinio Vatikano pirmavimo laikais, istorinis Švento Sosto vaidmuo įvairių tautų gyvenime neretai buvo lemiamas veiksnys.

Viduramžiais, ir netgi daug vėlesniais laikais, Bažnyčia veikė lyg savotiškas valstybių klubas, į kurį įstoti nebuvo lengva. Nors pradžioje užteko vien krikšto, laikui bėgant reikalai susipainiojo. Praktikoje, įstoti į klubą reikėdavo gauti oficialių teritorijų medžioklei leidimą, išgauti domo pavirsti gaudytoju. Kai Vytautui buvo siunčiama karaliaus karūna, jam drauge buvo suteikiamos klubo nario teisės -- karūnai pražuvus, lietuviai pasiliko ilgą laiką -- nors ir apsikrikštiję -- gaudomųjų padėty.

Buvo įprasta ištikimoms valstybėms rašyti, kai suteikti neribotas teises į didelius žemės plotus. Tuo atžvilgiu yra labai būdingi Popiežiaus Aleksandro VI parodymai (bulės) kuriuose, vos Kolumbui atradus Ameriką, yra nustatomos Ispanijai ir Portugalijai skiriamos būsimos teritorijos.

Visi priešai, nors ir geriausi, yra pasmerkti kaip tokie, ir mums šiandien nesuprantama senovės kazuistika buvo tikrumoje rimtas politinis ginklas, maždaug tokio pat pobūdžio, kaip šiandieninė vadina moji "komunistinė dialektika". Pav. Torquemada, kalbėdamas apie stabmeldžių indėnų šventikus rašo: "Naujosios Ispanijos indėnų šventikai gyveno skaistybėje, nes velnias iš jų reikalavo skaistybės, ... ne todėl, kad velnias būtų doros šalininkas, o todėl, kad jis norėjo kokių nors būdu pamėgdžioti Dievą jo skaistybėje..."

Žodis "velnio vaikas", kaip šiandieną Rusijoje "liaudies priešas", nurodė, kad tą žmogų reikia gaudyti, o tos tautos kultūrą reikia sunaikinti. Ši politika buvo stebėtinai nuosekli ir ji reikėdavo ilgų amžių bėgyje įvairiausiose pasaulio vietose.

Pav. 1500 metais, Ispanijoje, kardinolas Jimenez de Sinceros, užmiršdamas, kad tuometiniai maurų mokslininkai pirmavo matematikos, fizikos ir geografinės srityse, uždarė pietų Ispanijoje veikiančias maurų mokyklas ir sudegino tūkstančius retų arabų rankraščių. Pietų Amerikoje, Peru, uolūs pareigūnai atliko panašų darbą Inkų imperijos archyvuose, kur dideli kiekiai virvinių raštų, vadi-

namų "quipu", buvo dievobaimingai sudeginti.

XVI šimt., Centro Amerikoje buvę Maya kultūros šventikai nuolankiai priėmė ispanus dvasiškumus. Pastebėję mažą panašumą tarp Kristaus mokslo ir jų pačių tikybos, jie atvirai dalinosi žiniomis, kurių tarpe reikia įskaityti ir žymiai tobulesnį už anuomet Europoje vartotą kalendarį. Prisidengęs draugyste, jaunas ispanas vienuolis, vardu Landa, surinko šventuosius mayų raštus ir ... juos sudegino. Vėliau pats Landa savo dienoraštyje rašė: "Kai šventuosius mayų raštus apgaubė liepsnos, mayų šventikas prapliupo garsiu verksmu". Elizabeth Chesley Baity, minėdama šį įvykį, prideda: "Anthropologists echo this wail. The soul of Mayan civilization went up in smoke that day, when astronomical records, the ancient history, the religious ritual and the accumulated wisdom and knowledge of two thousand years were destroyed". Landa buvo paskirtas vyskupu.

Nei maurai, nei galin-gos astekų ir inkų tautos po tokių ir kitokių panašių smūgių nebeat-sigavo. Jos buvo nušluotos nuo žemės paviršiaus -- neišlaikė net savo kalbos.

Filiorum Belial
(velnio vaikai)

Ši planinga pagonių kinimo politika iš Romos pusės be abejo stipriai paveikė ir buvusios Lietuvos imperijos likimą. Neatsitiktinai buvo iš-kirsti šventieji medžiai, neatsitiktinai buvo išžudyti ar ištremti lietuviai bajorai. Neatsitiktinai buvo pavestas tolimesnis tvarkymo darbas paslaugiams kaimynams. Neatsitiktinai senoji Lietuvos istorija liko, lygiai kaip šiandieninis lietuvių kankinių sąrašas, -- neįrašyti.

Retkarčiais, čia jau, deja, visai atsitiktinai, viena kita smulkmenapaaiškėja. Štai tūlas Vincas Smakauskas, kurs XIX šimt. pradžioje iškėsi Trakuose, savo užrašuose mini, kad vienuoliai benediktinai jam rodė griovius iš kurių buvę išversti Senosios Pilies pamatai. Akmenys buvę išdraskyti ir išmėtyti, nes stropūs pareigūnai juos palaikė pagoniškos šventyklos likučiais. Štai vėl Narbutas mini savo užrašuose, kad 1581 metais Vilniaus jezuitai sudeginę garsų Georgijaus Albinijaus knygų rinkinį autodafe lauže. Tačiau draugas Vladimirovas bematant (atsitiktinai?) užtikrina Vilniuje, 1970 metais, kad tokie šmeižtai esą "istoriko T. Narbuto prasimany-mas".

Vargo pelės

Kiekvienas medalis turi dvi puses. Norint bea-liskai susumuoti visus

Lietuvos santykius su Vatikanu, į priešingą svars-tyklių pusę, dideliu svo-riu nešina, reikia idėti lietuvių kunigų veiklą.

Paskutiniųjų trijų šimtmečių bėgyje lietu-viai kunigai sklandžiai įsijungę į lietuvių tautos gyvenimą. Jie buvo ypatingai svarbus tautos at-gimimo veiksnys, jiete-bėra didelio pajėgumo lietuvių išlaikymo fak-torius. Ne vienas susi-pratęs lietuvis negali šio paprasto fakto paneigti, nė vienas bešališkas žmogus negali jo neįver-tinti.

Didelis skaičius kunigų savo pasiaukojimu, darbais ir tauriu elgesiu pelnė tautos dėkin-gumą ir pagarbą. Pradedant Mikalojumi Daukša baigiant vyskupu Briz-giu, didelis skaičius kunigų įrašė savo vardus skaudžios mūsų tautos istorijon. Širvydas, Giedraitis, Strazdelis, Valan-čius, Pabrėža, Vienažin-dis, Baranauskas... visų net neišvardinsi, tiek jų yra. Jie švietė, rašė, ken-tėjo drauge su tauta. Išei-voje, ypatingai mažose kolonijose, kunigai pirmieji sukūrė lietuvių židinius. Įvairių ordinų vienuoliai dirba nūdien ypatingai svarbiu lietuviš-ko auklėjimo darbu. Giliai tikinčioj lietuvių tau-toj kunigija atlieka dar svarbesnį dvasios gany-tojų darbą, išlaikydami tamprų ryšį tarp klebo-no ir parapijiečių.

Lietuvis kunigas, kurs nuo ryto lyg nakties, be atvangos, beprošvaistės plūsa bažnyčios ir tautos labui, įneša į "Lietuva versus Vatikanas" bylą naują istorinį elementą, -- taikos elementą.

Ita diis placuit
(taip Dievai panorėjo)

Šiuometinis Vatikanos elgesys pastatė lietuvių kunigus ant kryžkelės. Diplomatinės kreivės -- netgi tais atvejais, kai jos atneša gerų vaisių -- tiesiam lietuviui būdai yra sunkiai suprantamos. Lietuviai kunigai pagrįstai sielojasi dėl tautos likimo. Sąžinės laisvė, krikščionybė, ištikimybė, jiems nėra tušti žodžiai. Žuvę lietuviai kankiniai jiems yra konkretūs, pažįstami, artimi žmonės. Taigi kaip jie pasiūrės į Vatikano elgesį?

Kokie buvo Vatikano motyvai? Gal buvo pasi-tikėta Borgijų mokytojo Machiavelio tradicijai? Gal yra tikimasi, kad draugas Gromyko, gra-žiai atsiprašęs, vėl pavers Vilniaus katedrą bažnyčia? O gal tiksliai norima sustiprinti tarp-tautinėje rinkoje Vatikano poziciją?

Antrojo pasaulinio ka-ro metu, Vatikanas įdomiai pavartojo savo dvi-gubą laikinos ir amžinos valdžios vaidmenį. Norė-damas bent dalinai apsau-goti Bažnyčios turtus ir savuosius, Vatikanas, kaip ir šiandieną, išmai-nė kankinių skausmus į politinius patogumus. Tiksliai va, atsirado ir ne patogumas: su Hitleriu buvo parodyta tiek lanks-čios diplomatijos, kad kuomet Sąjungininkai įžengė į Paryžių visame mieste neatsirado nė vie-no priimtino aukšto ran-go dvasiško kurs galėtų (Nukelta į 4 psl.)

APIE VINCO KRĖVĖS "MEMUARUS"

KUNIGAİKŠČIŲ DAINIAUS
FANTASTIŠKI "PADAVIMAI"

Vincas Krėvė-Mickevičius, garsus mūsų rašytojas, politikos laukuo-se paliko, tačiau, politinio diletanto atmintį.

Nuolat ir nuolat, tai vienur, tai kitur, iškyla jo politinio diletantizmo ūgiai. Ir kas iškyla, tas nedžiugina. Atrodo, kad būtų geriau ir tautai, ir mūsų istorijai, ir istorijos raidai, jeigu V. Krėvė būtų pasitenkinęs savo kūrybinio pasaulio ir savo moksline literatūra darbu. Deja, taip nebuvo, ir jau toli po jo mirties, su apgailestavimu, tenka rašyti, kaip ir šias eilutes.

Jo polinkis į trečiafrontininkų palikimą, kada Trečias Frontas jau buvo sugriuvęs, lietuviškosios visuomenės siaubui įtraukė jį į probolševikišką literatūrinę aferą, aktyviai prisidedant prie ultra-kairaus žurnalo Literatūra. Tai buvo jau Lietuvos okupacijos išvakarėse. Tuo Krėvė įrodė Pozdniakovui, kad jis netik bona fide SSSR Tautų kultūrai pažinti draugijos narys, bet ir prietelius.

Vėliau seka visa kamarišė su "Liaudies Vyriausybės" veikla. Šią periodą naivieji teisingai Krėvės noru apmaldyti priešą. Komitragiškai Krėvė konferuoja su Kremliaus valdovais, lyg nežinodamas, kad visa tai naudinga kaip tik jiems: aptemdyti lietuvių sąmonei neįgyvendinamų vilčių iliuzijomis.

Vėliau, atlikęs neskoningai - pigią išpažinti savo tautai, Krėvė sulipdo ir memuarus. Dabar tie "memuarai" spausdinami "Lietuvių Dienose". Tai tipingas aboslutinio politinio diletantizmo pavyzdys. Tvirtinimai prieštarauja istoriniams faktams. Skaitant, tiesiog gailestis ima, kad Lietuvos Kunigaikš-

čių dainius ir Dainavos padavimų autorius vienur padegutuoja, kitur pa-blizgina ar asmenis, ar aplinkybes.

Jis rašo: pulkininkas Skučas buvo priverstas pasitraukti iš pareigų ir prezidento paliepimu suimtas ir padėtas į kalėjimą drauge su Saugumo departamento direktoriumi Povilaičiu.

O ištikrųjų Smetona liepė Skučui bėgti iš Lietuvos, arba bent prisilaukyti prie pasienio, ir aplinkybėms pasunkėjus, sprukti per sieną. Nėra ir prezidento paliepimo padėti kalėjimui Povilaičiui. Krėvė netgi turėtų nujausti, kad į prezidento akcijos sferą neįeina vykdomosios galios. Ir, diskutuodamas Lietuvos pradžią prie vieno stalo su okupantų emisarais, Krėvė vis dėl to atsidūsta dėl "mūsų suverenumą žeminusių sąlygų", kurias neva priėmė Smetona.

Krėvė tęsia visą istorinių nesąmonių srautą, o ne reikieji redaktoriai visą tą pasaką skelbia ir klaidina savo skaitytojus. Su juo į automobilį atsisėdęs vienas adjutantų ir vidaus reikalų ministeris.

Išvykimas gi įvyko popietinėmis valandomis, ir vidaus reikalų ministeris nebuvo nė pajudėjęs iš vietos. Jau gyvendamas JAV-se Krėvė netgi iš bendrojo dėsnio noblesse obliguotai padėkoti istorijai bent mažą, ir faktais paremtą studijėlę. Kur tau! Jis sudurstė apyskaitę Pa-gundą, kurią, pasitikėdamas Kunigaikščių dainiaus jau išblėsusiu talentu, vėliau, išvertė į anglų kalbą Manyland leidykla, deja, negavusi nė atsiliepimų į savo darbą.

Eidamas į "Liaudies vyriausybę" Krėvė netgi pasiteiravo, kas bus jo bendrai? Jis rašo taip: čia pasiteiravau apie tuos kandidatus, kurių visai nepažinojau, ypač man buvo svarbu gauti žinių, kas yra tas M. Gedvilas, ar jis nėra komunistas?

Būktai Merkys užtikrino: Gedvila senas, rimtas savivaldos darbininkas. Ir dar, būktai pagrazino Merkys, nusišypsodamas: ir visi kiti -- tai vis mūsų valdininkėliai, kurių tarpe gal bus pats rimčiausias Mickis. Kaip valdininkai, jie beveik visi for-

maliai priklausė tautininkų partijai...

Bet tai yra absoliutus melas, kurio paskelbimas Krėvės tvirtinimu prirašomas gintis neturinčiam galimybės Merkiui. Iš "Liaudies vyriausybės" sąstato mes matome tokio paskelbimo absurda.

Ir vėl gi, grįždamas prie prezidento bėgimo, jau pats Krėvė maišo kortas taip: ministeris Galvanauskas su generolu Vitkausku sėdo į automobilį ir nusiskubino į Kybartus.

Tačiau tikrovėje generolas Vitkauskas nevažiavo iš Kauno į Kybartus "perkalbėti prezidentą". Ir toliau, peršokdamas per visą eilę kitų fantastiškų epizodų, Krėvė atkakliai tvirtina, kad jam sakęs Galvanauskas: vijomės su generolu Vitkausku, bet nepavijome. Prie sienos jį (Smetoną) buvo sulaukę šauliai...

Sunku įtikėti, kad E. Galvanauskas būtų taip agresyviai melavęs Krėvėi, tokiu bernišku stiliumi sudėdamas sakinius. Neįmanoma sutikti, kad "šauliai" būtų sulaukę Prezidentą priešie-no. Šauliai nebuvo pasienio sargybos dalis. Tiesiog nuostabu, kad Šaulių sąjungos garbės narys, Krėvė, taip žiauriai apšmeižė šaulius. Nuostabu, kad senatvės memuaruose jis nesusimaišė šaulius su pasienio policijos pareigūnais...

Fantastiškų epizodų jį privirė čia visą di-džiulį puodą. Daugumoje, tačiau, tie anekdotai turi savo ašį. Jie tendencingi, su noru apšmeižti kitą ir sukelti įtarimus arba dėl minimo asmens kvailumo, arba dėl patriotizmo stokos. Tačiau pats pasakotojas visur sustoja tikropatriotinio celibato ženkle. Jei gu jis kuo pasitiki, jis pasitiki dėl savo noro "gelbėti Lietuvą" ir tokioje situacijoje, kuri bevil-tiškai išduota priešui.

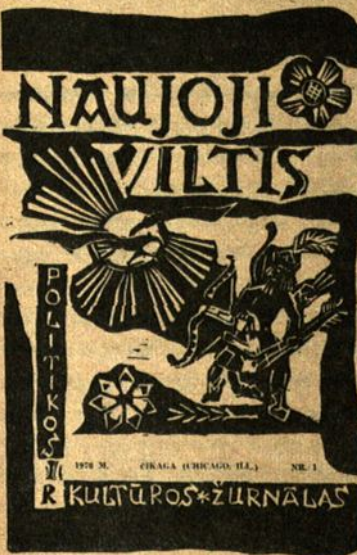
Nenuostabu, kad galima įtikėti netgi tam garšiam ir smarkiai "Laisvosios Lietuvos" dokumentuotam Krėvės pasakojimui apie Voldemarą, kuris pompastiškai aprašytas "Naujieno-se". Vedant logišką išvadą iš fantazija paremtų Krėvės memuarų, kurie tilpo "Lietuvių Dienose", galima leisti, kad ir apie dingusį sovietų terore Voldemarą, Krėvė ga-

lėjo pinti anekdotus ir platinti juos savo klausytojų tarpe. Šie "memuarai" teisina tokią prielaidą.

Savo, gana paikuose "memuaruose" Antanas Venclova rašo ir apie Krėvę. Venclovos tikrinimu, Krėvė buvo apsvaigęs didybe dėl savo naujo "ministeriško" proto. Ir Venclova atpasakoja anekdotišką įvykį kada Krėvė puolė vieną šoferį, dėl dulkinimo kelyje, ir iškėlęs savo kumštį, rėkė, ar tu nežinai kad aš esu vyriausybės narys?

Neturime įrodymų Venclovos fantazavimui "memuaruose", bet užtat turime puikius įrodymus, kad Krėvės "memuarai" yra fantastiški "padavimai". Gaila, kad redakcinio skepticizmo stoka falšyva pinigą išduoda tikra valiuta.

B. Rutkus

• **Naujoji Viltis.** Politikos ir kultūros žurnalas. Nr. 1. Leidžia LTS Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Redaguoja: dr. J. Balys, A. Laikūnas ir dr. Br. Nemickas. Redakcijos adresas: 1105 Chiswell Lane, Silver Spring, Md. 20901. Administratorius B. Kasakaitis, 7150 So. Spaulding Avenue, Chicago, Ill. 60629. Šio numerio mecenatas dr. L. Kriaučiūnas. Viršelį ir vinjetes raižė Marija Žymantienė. 148 psl. Spaudė Viltis Clevelande. Kaina 2 dol.

Šiame numeryje: Dr. B. Jonaitis — Paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos; J. Gliuda — Bandy-mas atglaiti mūsų prozos esmę; A. Lapšys — Eilė-raščiai; V. Alantas — De-mančiukų sėjėjas ir rinkėjas; J. Jurevičius — Juozas Tūbelis valstybininkas ir visuomenininkas ir kt. įdomūs straipsniai.

• **Lietuvių Dienos**, 1970 m. lapkričio mėn., nr. 9. Red. Bern. Brazdžionis, leidėjas A. Skirius. Atnk. nr. kaina 85 c., prenumerata metams 8 dol. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029.

Lapkričio mėn. nr. randa-me keturius puslapius iliustracijų, skirtų prel. M. Krupavičiaus 85 metų sukakčiai paminėti. Nemažai vietos skiriama L. Kriščiūnų Demokrato suvažiavimo

J. GRAUDA

Kalbų gimimas

Stovyklų eroje, kada išeivių tauta gyveno Vokietijoje, visi žinojo, kad geriausiai užsienyje jautėsi žemaičiai. Jiems sekėsi. Savo kalba jie susikalbėdavo su visu pasauliu, kaip kadaise keliauninkas Matas Šalčius susikalbėjo lietuviškai su Indijos kaimiečiais.

Visa tai paremta tam tikra prielaida, kad kalbos turi seną giminybę.

Tai ypač sekmingai įrodo tarybiniai mokslininkai, kuriems pavesta įrodyti, kad lietuvių kalba kilusi iš rusų kalbos. Pirmiau ir lenkai buvo "įrodę", kad lietuvių kalbos iš viso nėra ir niekad nebuvo, ir kad apaštalai šenkėjosi tarpusavy lenkiškai.

Bet kalbos netik kyla viena iš kitos, bet susigiminiuoja viena su kita. Tada, kaip iš laimingos santuokos, gimsta ir vaikutis. Tas vaikutis yra nauja, sudurtinė kalba, ir tegu profesorai Salys, Skardžius netvirtina priešingai...

Mums teko turėti interview su lietuviu amerikiečiu turistu, kuris džetu aplankė Prancūziją, turėjo ten begalę gudtavimo, ir liko visiškai o.k. po visų savo avantiūrų.

-- Mokėjai prancūziškai? -- paklausė korespondentas.

-- Nope.

-- Ir susikalbėjai?

-- Puikiai.

Turistas ėmė aiškinti:

-- Prancūzai jau turi kitą kalbą. Tai "Franglais". Su ta kalba galima išmaišyti visą Prancūziją, ir nepasimesti, kaip Matas Šalčius su lietuvių kalba Indijoje.

-- Negali būti?

-- Šiur! Franglais kalboje yra tokie žodžiai, kuriuos supranta kiekvienas prancūzas: baby-sitter, hamburger, car, bermuda, hippie, nudie, girlfriend, boyfriend, blues, four-letter word...

-- Reiškia neabejotina amerikiečių kultūros įtaka Balzako tėvynei?

-- Neabejotina, -- sutiko turistas lietuvis amerikietis. -- Man net nusibodo franglais girdėti, vos aš prasižiodavau esąs amerikietis. Būdamas Prancūzijoje aš negirdėjau kalbant prancūziškai. Tai yra lygiai tas pats, kada išeiviskoji tauta pereina į "Litenglish" kalbą.

-- Litenglish? -- nustebo korespondentas.

-- Correctly, -- pasakė litamerikietis. -- Ten Franglais, čia Litenglish. Nežinote?

-- Nope, -- prisipažino korespondentas.

-- Mami kitchene kukina čikeną, dedi vorkina šapoje, boisas runija po strytą, o sis jau jauna leiddžiuk skuba pamityti savo boifrentą.

-- Correct, -- sutiko korespondentas. -- Jeigu egzistavo litenglish, egzistuoja lingvistinė teorija apie kalbų gimimą iš kalbų santuokos.

programoje pravestam jaunimo simpoziumui apie kovą dėl žmogaus krikščioniškame ir komunistiniame pasaulyje. Kazio S. Karpiaus, ilgamečio "Dirvos" redaktoriaus 75 metų sukakties proga dedama jo gyvenimo ir raštų apžvalga, o viršelis papuoštas Karpiaus portretu, pieštu dail. A. Abraitienės.

• **Bronys Raila. VERSMĖS IR VERPETAI.** Akimirkinių kronikų 3. Dail. Kosto Jezersko viršelis.

Broniaus ir Antaninos Budginų leidinys. Generalinis platintojas — Draugo knygy-nas Chicagoje. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė Bostone. Kaina \$5.00.

• **Dr. Kostas R. Jurgėla. LIETUVOS SUKILIMAS 1862-1864 METAIS.** Sukilimo šimtmečio sukakčiai pagerbti. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla. 720 psl. Kietais viršeliais. kaina \$10.00.

VATIKANO
POGRINDŽIAI...

(Atkelta iš 3 psl.)

atlaikyti Notre Dame katedroje padėkos už laisvę Mišias. Kadangi bažnyčia yra universali, po kelių valandų minios laukimo, skubiai prisistatė Leclerc armijos kapelionas. Norom nenorom, tenka užklausti: jei kada nors draugo Gromyko atstovaujama imperija subyrės, ar bus laikomos Kauno katedroje Te Deum Laudamus Mišios?

Svarstant Vatikanoto tyvus, galima daleisti ir dar vieną galimybę. Gal Vatikanas nori kylį kylliu išvartyti? Gal jis tikisi šį naują kyllį imušant prisidėti prie sporgimo iš vidaus? Tai pilnai įmanomas dalykas, tačiau teneužmiršta, kad einant su velniu riešutauti, reikia būti gudresniu už velnią. Gal Roma žino ką ji daro?

O lietuviai kankiniai? Very well, thank you.

(jr)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

— SAVE AT
Mutual Federal Savings and Loan

65
ANNIVERSARYASSOCIATION
OF CHICAGO

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

6%
PER ANNUMON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITYPaid and
Compounded
Quarterly5%
PER ANNUMREGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

NESAVANORIŠKA KELIONĖ Į SIBIRĄ (3)

ANDREI AMALRIK

JUOŽĄ TUMŠĄ AMŽINYBĖN PALYDĖJUS

SURAŠYK VISUS SAVO DRAUGUS!

Tikrumoje mano svečiams amerikiečiams nebuvo ko bijoti. Ateiti pasižiūrėti paveikslų, ar net daryti interview nėra joks kriminalinis nusikaltimas. Visos sienos pas mane buvo nukabinėtos paveikslais, o kiti buvo išdėti ant grindų arba sukrauti spintoje.

-- Tai šitus paveikslus jūs pardavinėjate svetimšaliams? -- paklausė saldžiu balsu leitenantas.

-- Aš neparduodu jokio paveikslo, -- atsakiau.

-- Ar jie negali pamatyti kur nors kitur? -- insistuoja toliau klausinėjo leitenantas.

-- Jie domisi mano kolekcija. Maskvoj tėra tik keleta asmenų kurie rūpinasi surinkti šių dienų daiktininkų kūrinius ir aš esu plačiai žinomas tarp jų.

Mano pasigyrimas nepatiko inspektoriams.

Vienas jų sumurmėjo kažką nepritariančiai apie šių dienų meną, kad tai ne tapyba, bet peckelynė. Kitas pastebėjo, kad aš ne vienintelis tuo reikalu besirūpinąs. Pasakui leitenantas pasakė amerikiečiams, kad jie laisvi ir gali išeiti. Aš juos palydėjau į koridorius, sekant iš užpakalio vienam inspektoriui. Man buvo nepatogu prieš svečius, nes jie galėjo pagaltoti, kad aš esu provokatorius ir šis pasitaikymas buvo spąstai. Diplomatas mane pažinojo seniai, bet Corengold neturėjo jokios priežasties manimi pasitikėti.

-- O dabar sekite mus,

-- pasakė leitenantas, kai amerikiečiai išvyko, kreipdamasis į Dimą Plavinskį ir mane.

-- Ar jūs turite mandatą išsivežti? -- paklausiau.

Pradžioje jie nesuprato, ką aš norėjau pa-

sakyti. Inspektoriai pagalvojo, kad aš jų klausiau ar jie turi automobilį, jie turėjo vieną, kuris buvo paverstas, nežinau kodėl, į taksį. Gal kad neatkreipus praėivių dėmesio. Kai jie pagaliau suprato, kad aš tik rai apie mandatą kalbėjau, žmogus su kailine kepure atlaidžiai nusišypojo:

-- Mandatą? Kuriam reikalui? Mes juk tik kviečiame važiuoti su mumis pasikalbėti.

-- Be mandato aš nevažiuosiu, -- pasakiau.

-- Tu važiuosi.

-- Tempkite mane į ga, jei jūs norite, bet aš nejudėsiu iš vietos.

-- Pasiimk savo daiktus ir marš pirmyn! -- griežtai suriko kapitonas Kiselevas, iki šiam laikui buvęs tik tylus figurantas. Dabar pasipiktinęs pradėjo rėkti: -- Ar tu nesi sovietų pilietis, kad neklausai valdžios.

-- Aš klausau sovietų valdžios, bet ne jūsų, -- atsakiau.

Tokia kazuistika sumaišė juos. Jie bandė mane įtikinti, kad nesipriešinsčiau, bet aš laikiausi savo, nutaręs nejudėti, ne dėl to, kad tai buvo protinga laikysena, gal greičiau neprotinga, bet vien iš noro prieštarauti ir nepasiduoti stumiamas.

-- Gerai, mes turėsime dar progos jus pamatyti, -- pasakė jie grasinančiu balsu ir išėjo.

Buvo aišku, kas su jų išvykimu mano bėdos nepasibaigė. Jei jie neturėjo jokio elemento manęs apkalinti, tai jie tikrai turėjo vieną tašką, dėl kurio aš buvau silpnas, jau metalo laiko kai aš neturėjau pastovaus darbo ir dėl to aš galėjau būti apkalintas pagal įstatymą kovai su individualiais, kurie veda nesocialinį ir parazitinių gyvenimą. Šis įstatymas buvo paskelbtas 1960 metais po ilgos kampanijos, vestos spaudoje prieš "parazitus", kurie nederba reguliariai daugiau kaip mėnuo ir jiems grėsė gausmė nuo 2 iki 5 metų deportavimo į Sibirą, priverčiant kaltinamąjį dirbti fizinius darbus.

Šita priemonė buvo skirta keliems tikslams: sumažinti bedarbę, surasti darbininkų Sibiro plotams ir apvalyti Rusijos miestus nuo "nesocialinio elemento". Juo remiantis, galima buvo nušaltinti nepatogius intelektualus.

Tačiau šis įsakymas man negalėjo būti pritaikytas, aš gyvenau su paraližuotu tėvu, kuris oficialiai buvo pripažintas pirmojo laipsnio invalidu, kas reišė, kad buvo reikalingas nuolatinės pagalbos. Bet buvo lengva, jei buvo norima, į tai nekreipti dėmesio.

Kovo 5 d. mane iššaukė pas instruktorių Vasilevą.

Š.m. lapkričio mėn. 6 d. Detroit, Holy Sepulchre kapinėse, supylėme dar vieną kapą senosios kartos lietuviui ateiviui, amžinos atminties, Juozui Tumšai.

Velionis Juozas Tumša, kilęs iš Panevėžio apskrities, gimęs 1888 metais. Jaunas būdamas atkeliavo į šį kraštą laimės ieškoti. Ar jis čia įsurado sunku pasakyti, tik žinoma, kad jis išgyvenęs šiame krašte virš 50 metų savo likimu nesisikundė.

Tai tauri ir verta didžios pagarbos asmenybė. Per tuos ilgus metus gyvendamas šiame laisvės krašte nesusižavėjo nei svetimomis idėjomis, nei spalvomis, išliko grynu lietuviu patriotu iki mirties.

Nuostabu būdavo su juo pasikalbėti. Eilinis mažai raštingas žmogus, nepaprastai blaiviai galvojantis, visad patriotiškai nusiteikęs ir sielojasi tik Tėvynės ir savo tautiečių likimu.

Kai nelemto karo pasekoje Lietuva tapo okupuota, ir daugis lietuvių buvo išblokšti iš savo gimto krašto, velionio Juozo Tumšos didžiausias rūpestis buvo kuo daugiau savo tautiečių at-

Jis pradėjo nuo to, kad aš atsisakiau klausyti draugų inspektorių. Jei jis būtų buvęs tenai, sakė man, tai taip lengvai nebūtų praėję. Toks atsisakymas vertas 15 dienų arešto ir jis būtų priverstas mane kartu vykti, jeigu būtų reikėję ir jėga išvežęs. Jis sakėsi būtų tai padaręs remdamasis 1961 m. dekretu "už pasipriešinimą tvarkos dabotojams". Tai tiesa, šis dekretas suredaguotas taip, kad jį galima visaip interpretuoti, jis leidžia išiveržti į butą ir jėga išsivežti asmenis policijos automobiliu.

Turėdamas geresnę opiniją apie sovietų įstatymus negu jis, aš norėjau diskutuoti ir tas jį visai įsiutino. Jis pradėjo rėkti. Tada aš pasakiau, kad atsisakau toliau tęsti pasikalbėjimą tokiose sąlygose. Jis nurimo truputį, bet savo pykčio nepajėgė nuslopinti.

-- Surašyk čia ant popieriaus visų savo draugų pavardes, -- pasakė jis man.

-- To aš nepadarysiu.

-- Kodėl?

-- Kodėl jūs norite, kad aš savo draugams darčiau nemalonumų. Kad gavus informacijų, jūs šauksite juos į policiją ir kiekvienu atveju sudarysite jiems nemalonių valandėlių.

-- O kodėl jūs vis tvirtinate, kad policija yra nemaloniausioji vieta? -- pasakė Vasilevas. -- Priešingai mes čia esame apginti sovietų piliečius.

Jis atsiėmė popieriaus lapą ir padėjo, nežinau kodėl, į geležinę spintą. Po to, matyt pagal iš anksto išdirbtą planą, pradėjo kalbėti kita tema: apie mano darbą ir mano išteklis.

(Bus daugiau)

sikviesti į šį kraštą. Dirbo jis, kaip sakoma, išsijusęs. Sudarė per 50 sutarčių, o atvykusiems visomis išgalėmis gelbėjo susirasti butą, darbą ir besikuriantiems pradžiai tai skolino, tai aukojo iš savo kuklių sutaupų.

Taipogi buvo nuolatini liudininkas daugeliui gaunant pilietybę. Jo žodis daugeliui ir ten pagelbėjo.

Šiek tiek geležinei už dangai prasiskleidus, Juozas Tumša bene pirmutinis pradėjo siųsti ir daug pasiuntė siuntinių savo giminėms į Lietuvą. Ir koks jis būdavo laimingas kai gaudavo padėkos laišką už nusiųstą siuntinį.

Neliko jis abejingas ir suvalkų trikampio lietuviams.

Tai buvo taurus, jautrios širdies patriotas lietuvis, kuris gyvenęs ne sau, o Lietuvai ir lietuviams. Užtai, pamiršdamas save, nesukrovė nei turto.

Velionis Juozas buvo

LIETUVOS KANKINIŲ PAMINKLAS Šv. Petro Bazilikoje, Romoje kalbės pasauliui ilgus amžius.

Aukodami šiam paminklui palikime ateičiai jo kūrėjų tarpe savo ir savųjų vardus.

Laiko liko nedaug, ši proga niekad nepasikartos.

Aukas siųskite: **LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND**, 2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629.

Šis bei tas

• Tik nesenai vienas mūsų tariamų politikierių, mėgstas autoritetingai kalbėti ir kitų nuomones numerkti, drašiai ištare (apie bendravimą su okupuota Lietuva žinomam): mes, užsienyje gyvenantieji, jiems visai nereikalingi, vien mums jie labai reikalingi.

O štai Brazinskių atveju akivaizdžiai pasirodė, kad mes Lietuvos ir jos žmonių gelbėjimui net labai reikalingi. Maskva pykčiu nirsta ir draskosi, kad mūsų balsas ir organizuotos jėgos labiausiai trukdo bolševikams Brazinskus apšmeižti ir jų žygį laisvės suniekindi. Kai jie tiesia savo kruvinus nagus į Brazinskus, kad vėl susigrąžintų į vergiją, tai mes šiuo tragišku momentu išaiškinam pasauliui, kokia bolševikų tironija ten siaučia ir kaip desperatiškai veržiasi laisvės, kas tik begali. Šis atvejis ryškiai primena mums, koks svarbus yra mūsų vaidmuo šiapus geležinės uždangos. Ir todėl turime suprasti, kad ateity dar glaudžiau ir vieningiau remtini mūsų politiniai vienetai. Jei pasiginčijame kartais dėl taktikos arba aiškių klaidų, tai jokiū būdu negalime abejoti dėl būtinumo nuolat ir kietu ryžtingumu stovėti prieš okupanto viešus arba slaptus šūvius (nors jų strėlės dabar dažnai net bičiulyste arba kultūros prieskoniu pasaldintos).

• Šiomet, rinkimų metais, savo spaudoje turėjome gana daug ir ilgokų straipsnių apie LB. Būta daug smulkių gyvildinimų, domių aiškinimų, projektinių siūlymų. Bet dažnas skaitytojas, eilinis LB narys, likosi nuvilintas. Straipsniai tebuvo -- maždaug 90% formalinės dialektikos arenoje: įstatai, statutai, paragrafai, komisijos ir kompetencijos, reliacijos ir koordinacijos, struktūros ir komplikacijos, kontaktai ir aktai, centrai ir periferijos etc. Juk tai yra tik kevalas, tik organizacijos rėmai, o kur snaudžia LB gyvybės tikroji esmė? Pagrindinis LB organizmo nervelis yra apylinkė. Ar daug jos judrumo bei gaivumu buvo rūpintis, planų bei siūlymų sutelkti? Argi vėl mūsų susirinkimai bus tušti ir nuobodūs, daugiausia vien administraciniais reikalais tenkinami?

• Vienos amerikiečių mokyklos Tėvų komiteto atstovė rašo: "Mes išlaikome Sveikatos centrą, neturtingiems vaikams pardūtiname medic. pagalbą (ir akinus) veltui. Apmokame autobus bilietus, sporto rūbus, teikiame veltui priešpiečius. Ruošiamės kultūrinės pramogos ir iškylas, teikiame tinkamas dovanas. Studentams surandame stipendijų, premijų. Mūsų globotiniai išaugę išsikirsto kas sau, ir daugelis net nepastebi mūsų darbo vaisių, tartum mes visai neturime kuo pasirodyti nei pasigirti. Bet mūsų budri akis ir mylinti širdis be paliovos ir nuosirdžiai globoja bręstantį jaunimą. Mes pagelbime teigiamai ugdyti savo krašto ateities karą -- tai mums yra nemažas vidujinis džiaugsmas, tai dvasinis užmokeskis už mūsų atliktą idėjinę pareigą.

• Tiesiog keista kad mes, lietuviai, kuriems itin jautru būdėti dėl savos jaunosios kartos tautinės gyvybės -- panašaus veiklumo Tėvų organizacijos neturime. Dažnai susivąžome dėl ryškesnių garbės postų, o kur reikia tikro idealizmo ir tylios aukos, nuosirdaus idealizmo ir išpareigojimo lietuvių -- sunkiai susiranda savanoriai. Bet jėgų ir noro veikti pas mus dar apstu: draugijų gausu, parengimų ir visokų pasirodymų nemaža. O visai aišku, kad pagrindiniai jaun. kartos negalavimai teigiamiau išsprendžiam stipraus, centralizuoto Tėvų sambūrio suorganizavimu: gimtosios kalbos tikresnis vartojimas ir -- gyvensnė paskata savus lietuviškus spaudinius skatinti! Šie du dalykai yra raktas į mūsų jaunosios kartos išlikimą savoje tautoje.

KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet, artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana Jūsų artimiesiems.

DOVANŲ SIUNTINYS 1 (1970).

3% jardo angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardai crimplene medžiagos tinkamos moteriškam puikiam kostiumui arba dviem suknelėm, 3 jardai vyriškam arba moteriškam paltui eksportinės rūšies veluras arba wool ir cashmere medžiaga, 2½ jardo vilnonės sukelei medžiagos, 1 nailono arba cottono išeiginiai marškiniai, arba bluskiutė, 2 poros moteriškų arba vyriškų vilnonių arba nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas yra \$95.00.

DOVANŲ SIUNTINYS 2 (1970)

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu dėvimi nailono lietpalčiai, crimplene medžiaga dėl dviejų puikių suknelių, vyriškas arba moteriškas megstukas, vilnonis arba acryleno, 3% jardo vilnonės kostiumui medžiagos su įrašu "all wool made in England", 1 puiki gėlėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00.

Taip pat, mielai dedame į šiuos arba kitus rūbų siuntinius dalykus, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir pageidaujami. Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus 40.00, vilnonės gėlėtos skarelės 5.00, vyriški arba moteriški nertiniai 12.00, nailono marškiniai 8.00, nailono lietpalčiai 11.00, gėlėtos nailono skarelės \$2.00, nepermatomo nailono sukelei 11.00, puikūs vilnoniai moteriški šaliai, 9.00, ir kita.

Už \$36.00 pasiūnčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų. Priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persiūnčiame pinigų ir t.t.

BALTIC STORES LTD.,

(Z. Juras),

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2 ENGLAND.
TELEF. 01 739-8734.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Dirvos korespondentas A. Grinius skaičiuoja Kristinos ir Kazimiero Mišeikių laimėtas už chrizantemas premijas. Šalia stovi Kristina Mišeikienė.

CHRIZANTEMŲ PARODA

Spalio 16, 17 ir 18 d.d. Detroit Hilton viešbučio patalpose buvo suruošta 27 metinės Amerikos Chrizantemų augintojų draugijos paroda. Šioje parodoje dalyvavo ir lietuviai Kristina ir Kazimieras Mišeikiai ir už ten išstatytas savo darže išaugintas chrizantemas laimėjo net 35 premijas, kurių tarpe 5 su pažymėjimu "Best in Class".

Kristina ir Kazimieras chrizantemas augina ir parodose dalyvauja jau seniai. Kiekvienais metais parodo-

je surenka daug premijų. Šiais metais labai į akis krito, kuri laimėjo net du kaspinus "First brade" ir "Best in Class" buvo mažais baltais žiedeliais chrizantema "Pinnocchio".

• Šv. Petro parapijos choristams pietus lapkričio 22 d., 5 v. v. ruošia klebonas kun. V. Kriščiūnevičius, tal-

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

kininkaujant parapijos tarybai. Bus pagerbtas choro vedėjas Stasys Šližys.

• Brazinskių likimu Detroito lietuviai nuo pirmų valandų rūpinasi ir jų reikalą jautriai seka. Detroito Lietuvių Organizacijų Centras yra tam reikalui jau surinkęs 600 dolerių. Buvo pasiųsta Michigano Lietuvių vardu telegrama Turkijos Prezidentui.

• Dievo Apvaizdos parapijos susirinkimas įvyks lapkričio 22 d., 3 val. Beatrice parapijos salėje. Susirinkime bus aptarti naujosios bažnyčios ir kitų pastatų statybos klausimai.

• Lietuvių Namų Draugijos rudens balius įvyks lapkričio 28 d., 7 v. v. Lietuvių Namuose. Iš Chicagos atvyks ir savo dainomis linksmins Vanda Stankienė. Stalai užsakomi: dr. V. Mileris tel. 427-8084, J. Atkočaitis tel. VI 2-2051 ir Dariaus ir Girėno svetainėje.

A. Grinius

Jūs džiaugsitės gyvenimu daugiau su State Savings

MĖNESINIŲ ČEKIU

Mes siųsimė Jums čekį sekantį mėnesį — ir kiekvieną mėnesį — kol jūs pasakysite mums sustoti!

Tik investuokite \$1,000 ar daugiau į State Savings taupymo sertifikatus — Jūs uždirbsite milžinišką 5.25% per metus, išmokamus Jums (ar kam kitam nurodytumėte) su MĖNESINIŲ ČEKIU.

Skambinkit ar atkelkit pilnomis summenom nemokamo patarnavimo!

State Savings

AND LOAN COMPANY

4065 Mayfield Rd., South Euclid
11623 Buckeye Rd., Cleveland
30500 Lake Shore Boulevard, Willowick

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DĖMESIO CLEVELANDO IR APYLINKĖS LIETUVIAI

Prašome pasiklausyti mūsų redaguojamos programos iš Švento Rašto per radijo stotį W.P.I.T. iš Pittsburgh, Pa., tuojau po Povilo Dargio programos, kiekvieną sekmadienį, nuo 12:45 v. p. p. iki 1 val.

Kiekvieną kartą skirtinga tema, išgirsit tokių dalykų, kurie palinksmins jūsų širdį. Visi lietuviai kviečiami pasiklausyti tų linksmų žinių. Jūs tikrai būsit patenkinti mūsų programa, kada ją išgirsite.
(85-87)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
Cleveland, O.

5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity
5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity
6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

AMERIKOS LIETUVIŲ
PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

NAUJI PATVARKYMAI

Kurie dabar galioja muitu apmokėtiems siuntiniams į LIETUVĄ ir U.S.S.R.
Suprastintos prekių klasifikacijos, pakeistas muitas kai kuriems daiktams etc.

SENA PATIKIMA FIRMA

Toliau aptarnauja nuolatos didėjantį klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą.

Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PASTU,
IŠSIUNCIAMI TĄ PAČIĄ DIENĄ.

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106;
Tel. 215-925-3455

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE:

220 Park Ave. South New York, N. Y. 10003
Tel.: 212-982-8410

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123, 1013 N. Marshall St., WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Avenue, DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127, 390 West Broadway, AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632, 4102 Archer Avenue ----- 254-4144
CHICAGO, Ill. 60622, 2242 W. Chicago Ave., BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119, 787 E. 185th Street, 486-1826
DETROIT, Mich. 48210, 6460 Michigan Ave., TA 5-7560
ELIZABETH, N. J. 07201, 956a Elizabeth Avenue, 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415 Jos. Campau Av., 365-6350
HARTFORD, Conn., 11 Charter Oak Avenue, 203 — 249-6255
KANSAS CITY, Kan. 66102, 18 So. Bethany, AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd., 382-1568
MIAMI, Florida 33138, 6405 Biscayne Blvd., FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. NE,
788-2545

NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow, 224-0829
OMAHA, Nebr. 68107, 5524 So. 32nd Street, 731-8577
PARMA, OHIO 44134, 5432 State Road, ----- 749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222, 246 Third Avenue, GR 1-3712
ROCHESTER, N. Y. 14621, 683 Hudson Avenue, BA 5-5923
NEW YORK, N. Y. 10003, 101 First Avenue, OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — 9th Ave., LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103, 1512 N. 39th Street, ME 3-1853
SOUTH RIVER, N. J. 08882, 168 Whitehead Ave., 257-2113
WORCESTER, Mass. 01604, 82 Harrison Street, 798-3347
TRENTON, N. J. 08611, 730 Liberty Street LY 9-9162
VINELAND, N. J. 08360, Parish Hall, West Landis Ave.,
691-8423

**Mūsų pasiimtinąs namo pakas
tikriems alaus mėgėjams.**

RUOŠIAMA GRAFIKOS DARBŲ PARODA

Grafikos paroda, kuri lapkričio 28-29 d. įvyksta Naujosios parapijos salėje Clevelande, žada lankytojams platų lietuviškos grafikos kūrinių pasirinkimą. Savo darbus (apie 70) išstato šie dailininkai: Vytautas Ignas (JAV), Vytautas K. Jonynas (JAV), Alfonsas Krivickas (Vokietija) žibuntas Mikšys (Prancūzija), Vaclovas Ratas (Australija), Juozas Sodaitis (JAV), Algirdas Šimkūnas (Australija), Telesforas Valius (Kanada) ir Romas Viesulas (Italija). Ši paroda bus tikrai skirtinga iš visų Clevelande matytų meno parodų. Ją suorganizavo leidykla Gabija iš New Yorko.

• Padėkos dienos proga vartotų rūbų rinkimas bus vykdomas ši sekmadienį, lapkričio 22 d. Clevelando diecezijos 240 parapijose. Paaugoti rūbai bus siunčiami į užjūrio kraštus, Afriką, P. Ameriką ir Aziją. Pernai buvo surinkta 410,000 svarų rūbų. Šiais metais rinkliava baigsis lapkričio 29 d.

ŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Sueinant šimtmečiui nuo įsikūrimo Clevelande lietuviams, daroma pastangos surengti įvairų minėjimą. Tuo darbu pradėjo rūpintis iš organizacijų atstovų įsteigtas komitetas, apie

kurio veiklą toliau bus pranešta plačiau. Bus vėl kviečiama organizacijų atstovai galutiniam planams nustatyti ir imtis darbo. Trumpoje ateityje bus paskelbta numatyta minėjimo programa ir su tuo susijusios smulkmenos.

BALFUI AUKOJO

Clevelando Balfo skyriaus valdyba, skelbtąjį metinį aukų rinkimo vaują dar tebevykdo. Kiekvieno lietuviui šiam reikalui skirta auksa, mielai laukiama.

Žemiau skelbiame asmenų sąrašą, kurie šios rinkliavos metu, Balfą parėmė gausesnėmis aukomis:

Po \$100.00 aukojė: Dr. Bložė ir dr. Ant. ir Irena Jasiai.

Dr. Vyt. Karoblis \$52.00, dr. J. Skrinška \$51.00, dr. J. Mačiulis \$51.00, dr. J. Miliauskas \$50.00, V. Urbaitis \$45.00, dr. J. Sandargas \$30.00, dr. A. Martus \$31.00, J. Krištolaitis \$26.00, dr. H. Brazaitis \$26.00, Birutė Navikaitė \$26.00, O. ir P. Žilinskai \$25.00, dr. V. Gruzdis \$25.00, dr. Baltrukenas \$21.00, A. Mackevičius \$20.00, dr. J. Stankaitis \$17.00, D. P. Mikoliūnai \$16.00, V. Juodvalkis \$16.00

Po \$15.00 aukojė sekanti asmenys: Kubiliūnai, P. Drabišius, L. Kazėnas, A. Mikoliūnas, A. J. Augustinavičiai, Alf. Maurutis ir dr. A. Aželis.

Mažesnėmis sumomis aukavusių asmenų sąrašas bus paskelbtas baigus aukų rinkimo vaują.

O. Jokūbaitienė
Clevelando Balfo Sk.
iždininkė

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimų gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Lietuvos kariuomenės kūrėjai savanoriai gyvena Clevelande, su kariuomenės šventės minėjimo organizatoriais ir svečiais iš Detroito. Sėdi iš kairės LŠST cv pirm. Vincas Tamošiūnas, A. Klimas, A. Augustinavičienė, K. Eidukaitis, O. Mikulskienė, J. Lozoraitis, Vyt. Brazulis. Stovi iš kairės: Ramovės skyriaus garbės narys Vladas Braziulis, Vl. Mingėla, J. Kašuba, V. Šenbergas, Ramovės Clevelando skyr. pirm. Vl. Knistautas, M. Vitkus, dr. K. Pautienis, J. Barniškis, J. Urbšaitis ir M. Šnapštys. J. Carlos nuotrauka

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Sekmadienį, lapkričio 15 d. įvyko L.V.S. Ramovės Clevelando skyriaus rengtas Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas, pradėtas pamaldomis Šv. Jurgio bažnyčioje. Draugijos dalyvavo su vėliavomis: giedojo Čiurlionio Ansambelis. Bažnyčia buvo gausiai užpildyta, nors oras pasitaikė lietingas.

Po pamaldų, antra minėjimo dalis sekė parapijos salėje. Programą atidarydamas skyriaus pirmininkas Vladas Knistautas paprašė įnešti vėliavas. Sukvietė į estradą clevelandiečius savanorius - kūrėjus, apie 10. Maestro A. Mikulskio va-

dovaujamas Čiurlionio Ansambelis sugiedojo Lietuvos himną ir Savanorių maršą. Po to, paskelbus minutę tylos už žuvusius ir mirusius Lietuvos karių, suaidėjo trimto garsai.

Pats pirmininkas, pasakęs šventei pritaikintą įvadą, pakvietė pagrindinei kalbai -- pirmą kartą Clevelande, ir Ramovėnų kitur dar nepraktikuotą dalyką -- moterį, šių metų Clevelando iškilų ateių Amerikos pilietę profesorę Aldoną Augustinavičienę. Jos tema, taigi, buvo apibudinimas iš moteriškos pusės kaip tautos meilės atvejais, kovose už tau-

tos laisvę, greta vyrų ir nemažesniu atsidavimu aukojasi ir moterys. Kalbėtoja paminėjo Prancūzijos istorines moteris kariautojas, lietuvių legendines ir istorines

Ona Mikulskienė, buvusi Klaipėdos šaulių moterų rinktinės vadė, įteikia ordiną Adolfui Klimui. Vidury stovi LŠST CV garbės teismo narys Marijonas Šnapštys. J. Carlos nuotrauka

moteris karžyges. Kovos už tautos išlikimą pavyzdžiu davė Suomiją ir Izraelį, kur svarbias roles vaidina moterys -- jaunos ir senos. Pabrėžė Lietuvos pastaro tragiško likimo atveju moterų aukojimąsi ir talkininkavimą partizanams.

Paminėjo kaip tautų gyvenime žmonės į kovas sukelia tam tikri sukrėtimai, kaip pav. dabar lietuviai visame pasaulyje subruzdavo gelbėti iš Sovietų vergijos ištruktusius, Turkijoje atsiradusius tėvų ir sūnų Brazinskus. Jos kalbą publika palydėjo entuziastiškais plojimais.

PLB pirmininkas St. Barzdukas pasakė šventei pritaikintą dalyviams pasveikinimą.

Po to, pirmininkas pristatė Lietuvos šaulių Sąjungos Tremtyje centro valdybos narius, atvykusius iš Detroito, pasiūlydamas šia švente, apdovanoti šaulių žvaigždės ordinu Clevelande gyvenančių buvusių šaulių organo Trimto redaktorių Adolfą Klimą.

Ordino įteikimo kalbą pasakė LŠST centro valdybos pirmininkas Vincas Tamošiūnas. Kartu su juo atvykę, toje apeigoje dalyvavo ir po žodį tarė kiti centro valdybos nariai: Jūrų šaulių vadas Mykolas Vitkus, spaudos ir informacijos vadovas Vladas Mingėla ir Garbės Teismo narys teisininkas Marijonas Šnapštys. Prie ordino įteikimo buvė pakviesta į sceną Ona Mikulskienė,

buvusi Klaipėdos krašto XX šaulių moterų rinktinės vadė, ir Ramovėnų skyriaus Clevelande garbės narys pulk. Vladas Braziulis. Tarė žodį ir apdovanotas ordinu A. Klimas.

Visiems scenoje esantiems, įskaitant ir savanorius - kūrėjus, A. Augustinavičienė prisegė po baltą gėlę.

Ta dvilypė išskilmėlyg sutapo: juk Lietuvoje veik visi kariai buvo šauliai, o šauliai -- kariai.

Adolfo Klimopagerbimo apeiga užsitęsė kiek ilgiau, tuo papildydama programą, ir publika nepasigedo nieko kito kas paprastai būna pridėta programos pailginimui. Tuo programa ir baigta.

Ir į programą atvykus publika, ir pietuose dalyvavusieji sėdėdami prie stalų turėjo progą programą išklausti.

Detroitiečiai svečiai, užvalgę lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengtų pietų, buvo pakviesti į Čiurlionio ansamblio namus. Ten šaulio aukšiniu ženklu buvo apdovanotas p. A. Mi-

PIRMADIENĮ KVIEČIAME JUS KAVAI NAUJAME CLEVELAND TRUST BANKE PRIE 60TH IR ST. CLAIR IR KO GERO JUS GALITE LAIMĖTI DOVANĄ.

Stogas uždėtas, užuolaidos pakabintos, kilimai patiesti ir naujas Cleveland trust Bankas prie 60th ir St. Clair yra pasiruošęs atidarymui.

Ateikite į šventę, kuri tęsis visą savaitę, nuo pirmadienio, lapkričio 23 iki pirmadienio, lapkričio 30.

Tik sustokite bet kurią dieną tarp 9 val. ryto ir 2:30 val. p. p. (penktadienį esame atidaryti iki 6 val. v.). Mes duosime kavą ir donuts ir dalinsime suvenyrus.

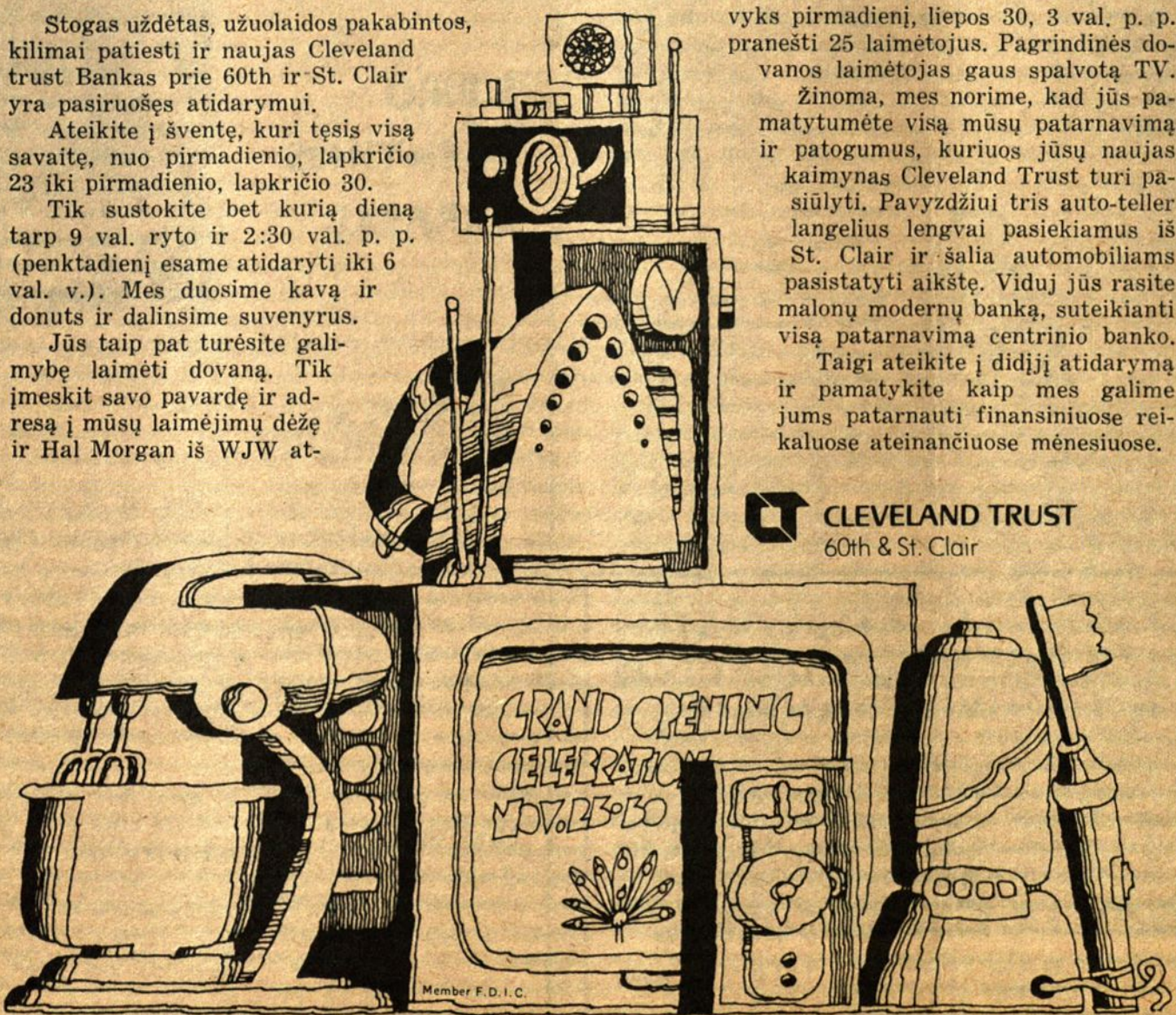
Jūs taip pat turėsite galimybę laimėti dovaną. Tik įmeskit savo pavardę ir adresą į mūsų laimėjimų dėžę ir Hal Morgan iš WJW at-

vyks pirmadienį, liepos 30, 3 val. p. p. pranešti 25 laimėtojus. Pagrindinės dovanos laimėtojas gaus spalvotą TV.

Žinoma, mes norime, kad jūs pamatytumėte visą mūsų patarnavimą ir patogumus, kuriuos jūsų naujas kaimynas Cleveland Trust turi pasiūlyti. Pavyzdžiui tris auto-teller langelius lengvai pasiekiamus iš St. Clair ir šalia automobiliams pasistatyti aikštę. Viduj jūs rasite malonų modernų banką, suteikianti visą patarnavimą centrinio banko.

Taigi ateikite į didįjį atidarymą ir pamatykite kaip mes galime jums patarnauti finansiniuose reikaluose ateinančiuose mėnesiuose.

CLEVELAND TRUST
60th & St. Clair

kulskis ir jauniausia choro narė Irena Navickaitė. Svečias vincas Tamošiūnas, patyręs apie Ansamblio ruošimąsi į Pietų Ameriką, įteikė savo asmeniską \$50 dovaną išvykai paremti.

Detroito svečiai, visi LŠST centro valdybos pareigūnai; Vincas Tamošiūnas, Mykolas Vitkus, Vladas Mingėla ir Marijonas Šnapštys, atvažiavo į Clevelandą šeštadienį. Tą vakarą, Ramovėnų pirmininko ir ponios Knistautų namuose buvo surengtos jiems vaisės kartu dalyvaujant Ramovėnų skyriaus valdybos nariams su poniomis.

Vakaro eigoje, detroitiečiai apdovanojo šaulių aukšniais ženklais clevelandiečius žinomus šaulių veikloje Lietuvoje Antaną Mikoliūną ir Praną Mainelį.

Šių detroitiečių apsilankymas sukėlė buvusiems šauliams norą organizuoti šaulių Sąjungos Tremtyje skyrių Clevelande, o detroitiečiams -- pakviesti Čiurlionio Ansamblių koncertui Detroito prieš išvyką į Pietų Ameriką ateinančią vasarą.

K.S. Karpius

PARDUODAMAS NAMAS

East 185 St. Lake Shore apylinkė. Prie Nauj. parapijos. 3 miegamieji. Vienos šeimos. Įrengtas recreation kambarys ir sklepas. Garas 2 automobiliams. Parduoda savininkas. \$21,500. Tel. 531-3894.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Venezuelos LB Centro** Valdyba pasiuntė Turkijos prezidentui padėką su prašymu Pranui ir Algirdui Brazinskams suteikti politinių pabėgėlių teises, tuo pačiu priminant, kad Lietuva nuo 1940 metų klusta ir smurtu yra Sovietų Sąjungos okupuota ir viso pasaulio lietuviai visomis priemonėmis kovoja dėl savo tautos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

• **A. a. Balys Pupalaigis**, gyvenęs Brighton parke, ilgesnį laiką sirgęs, mirė pereinant ketvirtadienį šv. Kryžiaus ligoninėje, Chicagoje, sulaukęs 70 m. amžiaus. Buvo gimęs Žaslių apylinkėse. Kūriantis nepriklausomai Lietuvai aktyviai dirbdo Lietuvos pasienio policijoje, vėliau buvo aukštas kriminalinės policijos valdininkas Marijampolėje ir kitur. Išeivijoje aktyviai reiškėsi šaulių ir buv. Lietuvos policijos tarnautojų klubo veikloje,

be n dradarbiavo spaudoje. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

• **V. Grigonienė**, gyvenanti Lietuvoje, ieško savo draugės Agnės Naruševičiūtės-Kedienės, prieš II-ą karą gyvenusios Kaune, žemaitės g-vė ir vėliau ištekėjusios už Jonačio ar Jonyno.

Rašyti: V. Grigonienė, Kaunas — 5, Kapsų g-vė, Nr. 65-3.

NEW YORK

MENO PARODOS NEW YORKE

Šį rudenį New Yorko lietuviai turi itin daug progos gerėtis mūsų dailininkų meno parodomis, kurios vyksta kone kiekvieną savaitę daugiausia Kultūros židinio patalpose. Ir kiekvieno dailininko kūriniai yra visiškai savitai originalūs, visiškai skirtingi,

Dail. Giedrė Žumbakienė (kairėje) savo kūrinių parodoje New Yorke, kalbasi su dail. A. Kašubiene, kuri neseniai užbaigė ruošti Baltimorės miesto aukšt. mokyklai iš marmuro mozaikos dvi sienas. Tam darbai atlikti buvo pakviesti 2 dailininkai iš Kanados ir 3 iš Amerikos, ju tarpe ir p. Kašubienė, V. Maželio nuotrauka

todėl nenuostabu, kad lankytojai atėję nenuobodžiauja, atsilankę į parodą ne tik menu pasmaguriauja, bet ir savo namus po parodų meno kūrinių papuošia.

Viena itin skyrėsi iš kitų parodų, tai čikagietės dail. Giedrės Žumbakienės, įvykusi spalio 17-18 d.d., kur buvo išstatyti 29 emalės kūriniai. Emalės kūryba naudojama pritaikomojo ir grynai meno srityje. Tai malta stiklas uždedamas ant metalo ir deginamas labai aukštoje temperatūroje. Norint išgauti vaizduojamas spalvas, kartais deginama kelis kartus.

Dail. Giedrė savo darbais įrodė, kad valdo kompoziciją, spalvas bei formą, jos darbai vientisi, ji puikiai perpratusi savo pasirinktą medžiagą ir ją gerai apvaldo. Savo darbuose tikra, apart keleto darbų, nesijaučia jokių atsitiktinimų, — kas šioje technikoje ypatinai sunku išvengti. Puikus ir skoningas įreminimas, — sako dail. V. Ignas.

Parodą globojo New Yorko ateitininkų būrelis, o visą gautą pelną paskyrė Maironio lituanistinei mokyklai.

Spalio 31-mą ir lapkričio 1 dienomis gerėjomis čikagietis dail. Antano Rūkštelės meno kūrinių, kurio parodą organizavo Lietuvių Klubų Federacija, vadovaujama V. Leskaitienės.

Lapkričio 14-15 d.d. matėme vėl čikagietis dail. Antano Petrikonio dailės parodą, kurią globojo Skautų Seserija.

Kaip matome, jau trečią iš eilės meno parodą organizuoja moterys.

Š. m. spalio 31 d., Maspetho parapijos salėje Maironio lituanistinės mokyklos mokytojai suruošė literatūros vakarą, kuriame savo kūrinius skaitė K. Grigaitė-Graudušienė, A. Landsbergis, O. Audronė-Balčiūnienė, V. Abromaitis, P. Jurkus, R. Kisielius, P. Naujokaitis, J. Rūtenis, L. Andriekaus poeziją paskaitė M. Sandanavičiūtė, L. Žitkevičius.

Vakarą pradėjo mokyklos vedėja Elvyra Ošlapienė ir

vadovauti pakvietė M. Sandanavičiūtę. Pelnas skiriamas Maironio mokyklai.

• **Lietuvos kariuomenės** atkūrimo minėjimas New Yorke įvyks lapkričio mėn. 28 d., šeštadienį, 7 val. vak. Maspetho lietuvių parapijos salėje (64-14 56 Road, Maspeth, N. Y.). Trumpą įžanginiu žodžiu tars Balys Raugas. Programoje dalyvauja solistė Irena Stankūnaitė-De Silva, akompanuojant muz. J. Stankūnui, New Jersey moterų sekstetas, vadovaujamas Liudo Stuko. New Yorko ramovėnai kviečia visus atsilankyti į šią šventę.

LITHUANIA 700 YEARS šiomis dienomis užsisakė **Malayaasian Publishing House, Singapore**. Paminėtina, kad šį informacinį anglų kalba veikalą vis dar užsiprenumeruoja įvairių kraštų bibliotekos bei knygynai. Artėjant Kalėdoms tai puiki ir vertinga dovana svetimiesiems mūsų draugams ir oficialiems asmenims.

OPPORTUNITY for PROFESSIONAL HELP FOR 450 BED MEDICAL CENTER REGISTERED NURSES
For all services & all shifts. Good starting salary. Plus shift differential for evening & night duties.
REGISTERED DIETITIAN ADA THERAPEUTIC MALE OR FEMALE
X-RAY TECHNICIAN REGISTERED
Salary commensurate with experience & ability.
EXCELLENT FRINGE BENEFITS.
Such as: 100% paid Health & Life Insurance and Retirement.
Apply call or write to
Personel Director
MEMORIAL MEDICAL CENTER
P. O. Box 6688 Station C
Savannah, Ga. 31405
(78-92)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkyieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114
TELEF. 621-6036

CLEVELANDE

SVETIMIEJI SUPAZINDINAMI SU LIETUVA

Dažniausiai lietuviai, sielodamiesi dėl savo krašto, kalba apie jį tik tarp savųjų. Lapkričio 12 dieną turėjau malonią staigmeną, būtent dalyvavau ponių arbatėlėje, kur Lietuva buvo pristatyta amerikietėms ponioms visai kitokiu būdu. Anglų kalba kalbėjo švelniai apie mūsų mylimą kraštą amerikietė moteris, kuri Lietuvoje niekada nėra buvusi. Kalbėjo apie ją poezija ir rašytojų veikalais, nepaprastai gražiai išryškindama Lietuvos didingą praeitį ir jos liūdną likimą. Ponia Tanya Griffith, kuri yra dramos artistė, baigusi Western Reserve Universitetą, savo gražia iškalba ir talentu kalbėjo apie Lietuvą pirmiausia pasakydama, kad Lietuva yra kraštas, lyg pasaka, sunkiai apčiuopama, nes ji tai didžiulė Vytauto laikais, tai vėl pagrobta svetimųjų, tai vėl trumpam laikotarpiui laisva. Jos žodžiais, tik Lietuvos rašytojai kaip Donekaitis, Mačernis ir kiti, iš kurių veikalų ji citavo, sugebėjo tęsti Lietuvos esmę, aprašydami jos gamtą, jos žmones ir jų vargus. Ponia

Griffith pastebėjo, kad Lietuvių kalba yra labai sena ir turtinga, turinti ryšio su sanskritu, lotynų ir graikų kalbomis.

Kalbėtoja užbaigė šiais žodžiais: "Kol bus lietuvių dainos, lietuvių rašytojai ir poetai, kol bus lietuvių muzika, tol bus Lietuva". Šie dalykai kalba apie kraštą, nežinint kas jį valdo.

Malonu buvo išgirsti, kad Birutė Smetonienė parūpino visą medžiagą, kurią kalbėtoja tokioje gražioje formoje sugebėjo perduoti klausytojams. Toliau sekė muzikinė dalis, kurią išpildė Birutė Smetonienė. Ji skambino J. Nabazo "Scherzino", Banaičio "Lapų šešėlių žaismas" ir Čiurlionio preliūdus, kurie švelniai nuskaubė didingą salę.

Ši programa vyko nepaprastai gražioje Pepper Pike Contry Club patalpose. Klausytojų buvo apie 70 ir kai kurias ponias pažinau iš Clevelando rytinio laikraščio atspausdintų nuotraukų aukštosios visuo. menės kultūriniuose rengimuose.

Po programosėjome į kitą salę, kur prie gražiai uždengto stalo, papuošto gėlėmis ir sidabro žvakydėmis, padavėjos mums siūlė užkandžių, kavos ir pyragaičių.

Birutės Smetonienės pakviestas šioje arbatėlėje dalyvavo Ona Jokūbaitienė, Genė Benienė ir Rita Premeneckienė. Dėkojame jai už gražų popietį.

Rita Premeneckienė

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 26-28 D. Lietuvių Studentų Sąjungos XX visuotinis suvažiavimas Pic Carter viešbutyje.

LAPKRIČIO 28-29 D. Gabija rengia lietuvių grafikų parodą Nauj. parapijos salėje.

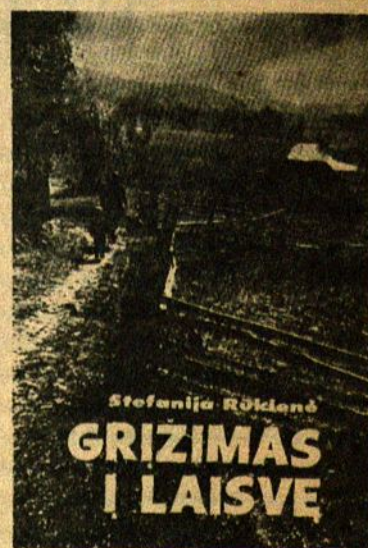
GRUODŽIO 12 D. Baro, Kučino, Vaznelio koncertas Naujos Parapijos salėje. Rengia Reginė Šalpa.

GRUODŽIO 13 D. Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 24 D. Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia akademikai skautai ir skautės.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

SIBIRO TREMTINĖS UŽRAŠAI

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti Stefanijos Rūkienės atsiminimų II dalį "Grįžimas į laisvę".

.....egz. kietais viršeliais, kaina 6 doleriai;

.... egz. paprastais viršeliais su aplanku, kaina 5 doleriai

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)
.....
(namo numeris ir gatvė)
.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

A. A.

JONUI NAUJOKUI

mirus Lietuvoje, jo broliui MATUI

reiškiamė gilią ir nuoširdžią užuojautą

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Chicagos skyrius

A. A.

JUOZUI GOBIUI

mirus, sūnų ZENONĄ, dukras APO-

LONIĄ ir EUGENIJĄ, bei jų šeimas,

nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Ada ir Pranas
Sutkai

A. A.

JUOZUI GOBIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamė Z. ir K. GOBIAMS, sūnums ir artimiesiems

Lietuvos Jūrų Skautijos
Klaipėdos Junginys
ir
Tėvų Komitetas

A. A.

ALFAI LATVĒNUI

mirus, jo žmonai p. ONAI, sūnui inž. RIMUI ir giminėms gilią užuojautą reiškia

Vanda ir Antanas
Mažikai